

د افغانستان اسلامي امارت د عدلي وزارت

سري چيک چيک سري

- د حاجيانو د معلمينو قانون
- قانون معلمين حجج
- د خپښي، ودونو، مصيبتونو او همداراز
- فرمان در مورد جلوگیری از رواج های نادرست هنگام خویشی، عروسی ها، مصیبت ها و همچنان بازگشت از حج و عمره
- له حج او عمرې څخه د راستنېدو پر مهال د ناسمو رواجونو د مخنيوي په هکله فرمان

تاريخ نشر: (۴) ذوالحجة الحرام سال ۱۴۲۶ هـ.ق
(۱۱) جوزا سال ۱۴۰۴ هـ.ش
نمبر مسلسل (۱۴۶۷)

د خپرېدونې: د ۱۴۲۶ هـ.ق کال د ذی الحجة الحرام د مياشتې (۴)
د ۱۴۰۴ هـ.ش کال د غبرگولي د مياشتې (۱۱)
پرله پسې نمبر (۱۴۶۷)

په دې ګڼه کې لاندې تقينې سندونه چاپ شوي دي:

- ۱- د حاجيانو د معلمينو قانون له (۳۸-۱) مخه.
- ۲- د خېښې، ودونو، مصيبتونو او همداراز له حج او عمرې څخه د راستنېدو پر مهال د ناسمو رواجونو د مخنيوي په هکله د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى فرمان (۶۸-۳۹) مخه پورې.

د امتياز خاوند:	د عدليې وزارت
مسئول چلوونکي:	مولوي محمد افضل (احمد)
	۰۷۷۳۲۶۲۰۲۸
مرستيال:	مولوي عبدالحق (صديقي)
	۰۷۶۷۶۸۰۴۶۱
مدیر: محمد جان رسولي:	۰۷۴۷۶۲۷۹۳۰
وېب سايټ:	www.moj.gov.af

قيمت اين شماره (به اساس قرارداد):	(۳۰) افغانی
تیراژ چاپ:	(۱۰۰۰۰) جلد
تعداد صفحات بشمول پشتی:	(۷۲) صفحه
مطبعه چاپ کننده:	(بهیر)

آدرس: وزارت عدلیه، ریاست نشرات و ارتباط عامه، ناحیه ششم - غرب قصر دارالامان.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله
واصحابه اجمعين.

فرمان

عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله
تعالی در مورد انفاذ قانون معلمين

حجاج

شماره: (۱۹)

تاريخ: ۱۴۴۶/۱۰/۲۱ هـ.ق

ماده اول:

قانون معلمين حجاج را در
(۱) مقدمه، (۲) باب، (۳) فصل و
(۲۶) ماده توشيح مي نمايم.

ماده دوم:

اين فرمان از تاريخ توشيح نافذ و
همراه با متن قانون مذكور در
جريده رسمي نشر گردد.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته!
امير المؤمنين شيخ القرآن والحديث
مولوي هبة الله اخندزاده

د حاجيانو د معلمينو د قانون

د انفاذ په هكله د عاليقدر
امير المؤمنين حفظه الله تعالی

فرمان

گڼه: (۱۹)

نېټه: ۱۴۴۶/۱۰/۲۱ هـ.ق

لومړۍ ماده:

د حاجيانو د معلمينو قانون په
(۱) مقدمه، (۲) بابونو، (۳) فصلونو
او (۲۶) مادو کې توشيح کوم.

دوهمه ماده:

دغه فرمان د توشيح له نېټې څخه نافذ
او د ياد قانون له متن سره يو ځای
دې په رسمي جريده کې خپور شي.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته!
امير المؤمنين شيخ القرآن والحديث
مولوي هبة الله اخندزاده

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

فهرست مندرجات

کتاب قانون معلمين حجاج

مقدمه

ماده	عنوان	صفحه
ماده اول:	مرجع تطبيق.....	۵
ماده دوم:	نام اختصاري.....	۶

باب اول

صفات تقرر، مکلفيت ها و وظائف

فصل اول

صفات تقرر و مکلفيت هاي معلمين حجاج

ماده سوم:	صفات تقرر معلمين.....	۷
ماده چهارم:	مکلفيت هاي عمومي معلمين هنگام سفر حج.....	۹
ماده پنجم:	مکلفيت هاي مربوط به تنظيم اعاشه، اباته و حمل و نقل.....	۱۳

فصل دوم

وظايف معلمين حجاج در داخل افغانستان

ماده ششم:	وظايف معلمين در داخل حلقات تعليمي.....	۱۴
ماده هفتم:	وظايف معلمين در مجتمعات حجاج در ولايات و زون هاي پروازي.....	۱۶
ماده هشتم:	وظايف معلمين در طياره.....	۱۸

فصل سوم

وظايف معلمين در عربستان سعودي

ماده نهم:	وظايف معلمين در ميدان هاي هوايي مدينه منوره و جده شريف.....	۱۹
-----------	---	----

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

- ماده دهم: وظايف معلمين هنگام رسيدن به محلات سکونت
۲۰..... حرمين شريفين
- ماده يازدهم: وظايف معلمين هنگام رفتن حجاج جهت اداى عمره..... ۲۱
- ماده دوازدهم: وظايف معلمين هنگام سفر از مدينه منوره به مکه مکرمه..... ۲۲
- ماده سيزدهم: وظايف معلمين هنگام ساکن شدن حجاج در حرم مکی..... ۲۳
- ماده چهاردهم: وظايف معلمين هنگام رفتن به منى شريف
و در منى شريف..... ۲۵
- ماده پانزدهم: وظايف معلمين هنگام رفتن به عرفات شريف
و در عرفات شريف..... ۲۷
- ماده شانزدهم: وظايف معلمين در مزدلفه شريف..... ۲۸
- ماده هفدهم: وظايف معلمين هنگام رفتن به منى شريف و حجرة عقبه
در روز دهم ذوالحجه..... ۲۹
- ماده هجدهم: وظايف معلمين هنگام بازگشت به مکه مکرمه..... ۳۱
- ماده نوزدهم: وظايف معلمين بعد از بازگشت به مکه مکرمه..... ۳۱
- ماده بيستم: وظايف معلمين هنگام انتقال حجاج از مکه مکرمه به مدينه منوره
و ساکن شدن آنها..... ۳۲
- ماده بيست و يکم: وظايف معلمين هنگام رفتن از مکه مکرمه يا مدينه منوره به
ميدان هوايي..... ۳۴
- ماده بيست و دوم: وظيفه معلمين هنگام بازگشت به افغانستان در ميدان هوايي..... ۳۵

باب دوم

احکام متفرقه

- ماده بيست و سوم: شريک کردن تجارب، مشکلات و مشوره ها..... ۳۶

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

مکلفيت هاي معلمين در رابطه به معرفي امارت اسلامي	ماده بيست و چهارم:
به حجاج..... ۳۶	
تعدیل..... ۳۷	ماده بيست و پنجم:
انفاذ و نشر..... ۳۷	ماده بيست و ششم:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ^(۱)

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله

واصحابه اجمعين.^(۲)

كتاب

د حاجيانو د معلمينو د قانون

قانون معلمين حجاج

كتاب

قانون معلمين حجاج مشتمل بر يك مقدمه، دو باب، سه فصل و بيست و شش ماده مي باشد.

د حاجيانو د معلمينو قانون پر يوه مقدمه، دوو بابونو، درېو فصلونو او شپږ ويشتو مادو باندې مشتمل دي.

مقدمه

مقدمه

مقدمه مشتمل بر مواد مرجع تطبيق و نام اختصاري مي باشد.

مقدمه د تطبيق مرجع او لنډ نوم مادو باندې مشتمله ده.

مرجع تطبيق

د تطبيق مرجع

ماده اول:

لومړۍ ماده:

وزارت ارشاد، حج و اوقاف، مرجع

د ارشاد، حج او اوقافو وزارت د دې

(۱) ابتداء الكتاب بالبسملة أولاً، ثم ثنى بالحمدلة اقتداء بالكتاب العزيز المستفتح هكذا، وعملاً بقوله - عليه الصلوة والسلام -: «كل أمر ذي بال لا يبدأ فيه بذكر الله وبسم الله الرحمن الرحيم فهو أقطع» رواه الحافظ عبد القادر الرهاوي في أربعينه: وفي رواية أبي داود والنسائي: «كل كلام لا يبدأ فيه بالحمد لله فهو أجزم» وفي رواية ابن ماجه: «كل أمر ذي بال لم يبدأ فيه بالحمد لله فهو أقطع» ورواه أبو عوانة وابن حبان في صحيحهما. (البنية شرح الهداية ج ۱ ص ۱۰۵) الناشر: دار الكتب العلمية - بيروت، لبنان.

(۲) ذكروا أن من الواجب على مصنف كتاب، أو مؤلف رسالة ثلاثة أشياء: وهي البسملة، والحمدلة، الصلوة. [عمدة القاري شرح صحيح البخاري ج ۱ ص ۷۷، الرشيدية].
- وختمنا بالصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم تيمناً ولما ورد في ذلك. [الفتاوى تنقيح الحامدية ج ۱ ص ۳، امير حمزه].

رسمي جريدة

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

تطبيق احكام اين قانون
می باشد.^(۳)

نام اختصاری

ماده دوم:

وزارت ارشاد، حج و اوقاف، منبعه
در این قانون به نام وزارت یاد
می شود.^(۴)

قانون د حکمونو د تطبيق
مرجع ده.^(۳)

لنډ نوم

دوهمه ماده:

د ارشاد، حج او اوقافو وزارت، له
دې وروسته په دې قانون کې د
وزارت په نوم یادېږي.^(۴)

(۳) اصل الحكم وادارة الشؤون ان يكون للسلطان لانه صاحب الامامة الكبرى وجميع من يعمل للعموم يكون وكيله عنه- لكن الوكالة قد تكون بلا واسطة كان يقول السلطان لزيد وكتك بالحكم بين الناس، و لآخر بجباية الاموال و حفظها، و لآخر بحفظ الثغور، و لآخر بادارة الامور السياسية، و لآخر بعقاب المجرمين ... و قد يكون بالواسطة كأن يقلد السلطان انسانا عملا و يفوض له العزل و النصب. [شرح المجلة لمحمد خالد الاتاسي، المادة ۱۸۰۰ ج ۶ ص: ۵۰ مكتبه حقانيه، بشار].

- وأما وزارة التنفيذ فحكمها أضعف وشروطها أقل: لأن النظر فيها مقصور على رأي الإمام وتديره، وهذا الوزير وسط بينه وبين الرعايا والولاية يؤدي عنه ما أمر، وينفذ عنه ما ذكر، ويمضي ما حكم، ويخبر بتقليد الولاية وتجهيز الجيوش، ويعرض عليه ما ورد من مهم وتجدد من حدث ملم: ليعمل فيه ما يؤمر به، فهو معين في تنفيذ الأمور، وليس بوال عليها ولا متقلدا لها. [الأحكام السلطانية للماوردي ص: ۵۶ دار الحديث - القاهرة].

(۴) وهو من تسمية الكل باسم البعض كالتشهد وكالصلاة تسمى ركوعا وسجودا وسبحة. [تبيين الحقائق شرح كنز الدقائق ج ۳ ص ۱۴، الناشر: المطبعة الكبرى الأميرية - بولاق، القاهرة].
- من تسمية الكل باسم أعظم أجزائه. [بريقة محمودية في شرح طريقة محمدية ج ۲ ص ۲۳، الناشر: مطبعة الحلبي].

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

باب اول

صفات تقرر، مکلفیت‌ها و وظایف

این باب مشتمل بر سه فصل ذیل
می‌باشد:

فصل اول: صفات تقرر و
مکلفیت‌های معلمین حجاج.

فصل دوم: وظایف معلمین حجاج در
داخل افغانستان.

فصل سوم: وظایف معلمین در
عربستان سعودی.

فصل اول

صفات تقرر و مکلفیت‌های معلمین حجاج

صفات تقرر معلمین

مادهٔ سوم:

(۱) اشخاصی به حیث معلمین حجاج
مقرر شده می‌توانند که دارای صفات
ذیل باشند:

۱- شجاعت؛

۲- هیئت؛

لومړی باب

د تقرر صفات، مکلفیتونه او وظایف

دا باب پر لاندې دریو فصلونو
مشتمل دی:

لومړی فصل: د حاجیانو د معلمینو د
تقرر صفات او مکلفیتونه.

دوهم فصل: په افغانستان کې دننه د
حاجیانو د معلمینو وظایف.

درېم فصل: په سعودي عربستان کې
د معلمینو وظایف.

لومړی فصل

د حاجیانو د معلمینو د تقرر صفات او مکلفیتونه

د معلمینو د تقرر صفتونه

درېمه ماده:

(۱) هغه اشخاص د حاجیانو د
معلمینو په توګه مقرر کېدای شي چې
لاندې صفتونه ولري:

۱- شجاعت؛

۲- هیئت؛

۳- مطاع (اطاعت به يې کبري)؛	۳- مطاع (اطاعت وی شود)؛
۴- قوي رايه؛	۴- رأى قوى؛
۵- د حج په مناسکو او احکامو باندې پوره علم او پوهه؛	۵- علم و دانش کامل بر مناسک و احکام حج؛
۶- هادي (هدايت کوونکى به وي). ^(۵)	۶- هادى (هدايت کننده باشد). ^(۵)
(۲) وزارت مکلف دى، د دې مادې په (۱) فقره کې مندرجو صفاتو لرونکي اشخاص د معلمينو په توگه مقرر کړي. ^(۶)	(۲) وزارت مکلف است، اشخاص داراى صفات مندرج فقره (۱) اين ماده را به حيث معلمين مقرر کند. ^(۶)

(۵) الباب العاشر: الولاية على الحج: هَذِهِ الْوَلَايَةُ عَلَى الْحَجِّ ضَرْبَانِ: أَحَدُهُمَا: أَنْ تَكُونَ عَلَى تَسْيِيرِ الْحَجَّاجِ. وَالثَّانِي: عَلَى إِقَامَةِ الْحَجِّ، فَأَمَّا تَسْيِيرُ الْحَجَّاجِ فَهُوَ وَلَايَةُ سَيَاسَةٍ وَرِعَامَةٍ وَتَدْبِيرٍ. وَالشُّرُوطُ الْمُغْتَبَرَةُ فِي الْمَوْلى أَنْ يَكُونَ مُطَاعًا ذَا رَأْيٍ وَشَجَاعَةٍ وَهَيَبَةٍ وَهِدَايَةٍ. [الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۱۷۲) الناشر: دار الحديث - القاهرة].

- لما كان الملك لا يستطيع إقامة هذه المصالح كلها بنفسه وجب أن يكون له بإزاء كل حاجة أعوان ، ومن شرط الأعوان الأمانة والقدرة على إقامة ما أمروا به وانقيادهم للملك والنصح له ظاهرا أو باطنا [حجة الله البالغة، ج ۱ ص: ۹۶ الناشر: دار الكتب الحديثة - مكتبة المثنى].

(۶) اصل الحكم وادارة الشئون ان يكون للسلطان لانه صاحب الامامة الكبرى وجميع من يعمل للعموم يكون وكلا عنه- لكن الوكالة قد تكون بلا واسطة كان يقول السلطان لزيد وكتك بالحكم بين الناس، و لآخر بجباية الاموال و حفظها، و لآخر بحفظ الثغور، و لآخر بادارة الامور السياسية، و لآخر بعقاب المجرمين ... و قد يكون بالواسطة كأن يقلد السلطان انسانا عملا و يفوض له العزل و النصب. [شرح المجلة لمحمد خالد الاتاسي، المادة ۱۸۰۰ ج ۶ ص: ۵۰ مكتبة حقانيه، بشار].

- أهم قواعده في تعيين الولاة وبيان واجباتهم : ومنها : أنه ألقى خطبة ذكر فيها مسؤوليات و واجبات امرائه وعماله على البلاد والامصار.(إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹). دارالقلم دمشق .

- واعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسيات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. (فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶، ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان).

مكلفيت‌های عمومی معلمين هنگام سفر حج ماده چهارم:

- (۱) مكلفيت‌های عمومی معلمين هنگام سفر حج عبارت است از: (۷)
- ۱- حفظ نظم حجاج. (۸)
- ۲- معرفت، هماهنگی و همکاری با تمام هیئت‌های بعثه؛
- ۳- حل مشکلات حجاج از ابتداء تا انتهاء هنگام سفر حج، توسط مسئولین هیئت‌های مربوط بعثه؛
- ۴- تشریح و بیان کردن احکام مربوط به مناسک حج و عقیده و اخلاقیات اهل السنة والجماعة به

د حج د سفر پر مهال د معلمينو عمومي مكلفيتونه خلورمه ماده:

- (۱) د حج د سفر پر مهال د معلمينو عمومي مكلفيتونه عبارت دي له: (۷)
- ۱- د حاجيانو نظم ساتل. (۸)
- ۲- د بعثي ټولو هيئتونو سره پېژندگلوي، همزغي او همکاري کول؛
- ۳- د حج د سفر پر مهال له ابتداء څخه تر انتهاء پورې د حاجيانو ستونزې، د بعثي د اړوندو هيئتونو د مسئولينو په واسطه حلول؛
- ۴- حاجيانو ته د حج د مناسکو اړوند احکام او د اهل السنة والجماعة د عقيدې او اخلاقياتو

- وظاهر کلامهم ههنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان]. (۷) المرجع السابق.

(۸) وَالَّذِي عَلَيْهِ فِي حُقُوقِ هَذِهِ الْوَلَايَةِ عَشْرَةُ أَشْيَاءَ: أَحَدُهَا: جَمْعُ النَّاسِ فِي مَسِيرِهِمْ وَنَزُولِهِمْ حَتَّى لَا يَتَفَرَّقُوا، فَيَخَافُ النَّوَى وَالتَّغْيِيرَ. وَالثَّانِي: تَرْتِيْبُهُمْ فِي الْمَسِيرِ وَالنُّزُولِ بِإِعْطَاءِ كُلِّ طَائِفَةٍ مِنْهُمْ مُقَادًا، حَتَّى يَعْرِفَ كُلُّ فَرِيقٍ مِنْهُمْ مُقَادَهُ إِذَا سَارَ، وَيَأْلَفَ مَكَانَهُ إِذَا نَزَلَ، فَلَا يَتَنَازَعُونَ فِيهِ وَلَا يَضِلُّونَ عَنْهُ. [الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۱۷۲) الناشر: دار الحديث - القاهرة].

تشریح او بیان کول.^(۹) ۵- حاجيانو ته د طواف، سعی، وقوف، رمی، قربانی و سایر اعمال به حجاج و امام شدن آنها در این امور؛^(۱۰) ۶- رهنمایی به موقع دعاها و اذکار مسنونه به حجاج و خود نیز اذکار و دعاء نمایند تا آنها بر آن آمین بگویند؛^(۱۱) ۷- بردن حجاج در وقت معین برای مناسک؛^(۱۲)	۵- حاجيانو ته د طواف، سعی، وقوف، رمی، قربانی او نورو اعمالو تشریح او په دې کارونو کې د هغوی امام جوړېدل؛^(۱۰) ۶- حاجيانو ته پر خپل وخت د مسنونه دعاگانو او اذکارو لارښوونه او پخپله هم اذکار او دعاگانې کول ترڅو هغوی پرې آمین ووايي؛^(۱۱) ۷- د مناسکو لپاره، حاجيان پر ټاکلي وخت بېول؛^(۱۲)

(۹) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - (يَلْعُو عَتِي) : أَي: انْقُلُوا إِلَى النَّاسِ، وَأَفِيدُوهُمْ مَا أَمَكْنَكُمْ، أَوْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِمَّا سَمِعْتُمُوهُ مِنِّي، وَمَا أَخَذْتُمُوهُ عَنِّي مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ، أَوْ تَقْرِيرٍ بِوَاسِطَةٍ أَوْ بغيرِ وَاسِطَةٍ (وَلَوْ آيَةً) أَي: وَلَوْ كَانَ الْمُبْلَغُ آيَةً ... قَالَ الطَّبْرِيُّ: وَفِي الْحَدِيثِ قَوَائِدُ، مِنْهَا: التَّخْرِيسُ عَلَى نَشْرِ الْعِلْمِ [مرقاة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح ج ۱ ص ۲۸۰-۲۸۱، الناشر: دار الفكر، بيروت - لبنان].

(۱۰) وَإِنْ كَانَتْ الْوَلَايَةُ عَلَى إِقَامَةِ الْحَجِّ فَهُوَ فِيهِ بِمَنْزِلَةِ الْإِمَامِ فِي إِقَامَةِ الصَّلَاةِ، فَمِنْ شُرُوطِ الْوَلَايَةِ عَلَيْهِ مَعَ الشُّرُوطِ الْمُعْتَبَرَةِ فِي أَيْمَةِ الصَّلَاةِ أَنْ يَكُونَ عَالِمًا بِمَنَاسِكِ الْحَجِّ وَأَحْكَامِهِ، عَارِفًا بِمَوَاقِيْتِهِ وَأَيَّامِهِ، وَتَكُونَ مُدَّةُ وَلَايَتِهِ مُقَدَّرَةً بِسَبْعَةِ أَيَّامٍ أَوَّلُهَا مِنْ صَلَاةِ الظُّهْرِ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، وَآخِرُهَا يَوْمُ الْخَلَاةِ، وَهُوَ النَّفَرُ الثَّانِي فِي الْيَوْمِ الثَّالِثِ عَشَرَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، وَهُوَ فِيمَا قَبْلَهَا وَبَعْدَهَا أَخَذَ الرَّعَايَا وَلَيْسَ مِنَ الْوَلَاةِ. [الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۱۷۴) الناشر: دار الحديث - القاهرة].

(۱۱) وَالَّذِي يَخْتَصُّ بِوَلَايَتِهِ وَيَكُونُ نَظَرُهُ مَقْصُورًا عَلَيْهِ خَمْسَةُ أَحْكَامٍ مُتَّفَقٍ عَلَيْهَا، وَسَادِسٌ مُخْتَلَفٌ فِيهِ: ... وَالرَّابِعُ: اتِّبَاعُهُ فِي الْأَرْكَانِ الْمَشْرُوعَةِ فِيهَا، وَالتَّأْمِينُ عَلَى أَدْعِيَتِهِ بِهَا؛ لِيَتَّبِعُوهُ فِي الْقَوْلِ كَمَا اتَّبَعُوهُ فِي الْعَمَلِ، وَلِيَكُونَ اجْتِمَاعُ أَدْعِيَتِهِمْ أَفْتَحَ لِأَبْوَابِ الْإِجَابَةِ. [الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۱۷۴) الناشر: دار الحديث - القاهرة].

(۱۲) وَالَّذِي يَخْتَصُّ بِوَلَايَتِهِ وَيَكُونُ نَظَرُهُ مَقْصُورًا عَلَيْهِ خَمْسَةُ أَحْكَامٍ مُتَّفَقٍ عَلَيْهَا، وَسَادِسٌ مُخْتَلَفٌ فِيهِ: أَحَدُهَا: إِشْعَارُ النَّاسِ بِوَقْتِ إِحْرَامِهِمْ، وَالْخُرُوجُ إِلَى مَشَاعِرِهِمْ؛ لِيَكُونُوا لَهُ مُتَّبِعِينَ، وَبِأَفْعَالِهِ مُقْتَدِينَ.

- ۸- د ناروغۍ پر مهال حاجيان پر وخت اړوند مرجع ته معرفي كول او دائمي ناروغانو ته سپارښتنه كول چې له ځان سره ضروري دواگانې ولري؛^(۱۳)
- ۹- د خلاف شرع اعمالو په هكله حاجيانو ته پوهاوی وركول او تر خپل توان يې منع كول؛^(۱۴)
- ۱۰- حاجيانو ته په حرمينو شريفينو كې د وخت د تيرولو آداب او د هغو ځايونو اهميت او فضائل بيانول؛
- ۱۱- حاجيانو ته سپارښتنه كول چې د بعثي د ټولو هيئتونو اصول، مقررات او لارښوونې په نظر كې ونيسي؛
- ۱۲- د حضرت رسول الله صلى الله عليه وآله معرفي به موقع حجاج به مرجع مربوط هنگام مريضی و توصيه به مريضان دائمی كه دواهای ضروری را با خود داشته باشند؛^(۱۳)
- ۹- آگاهی دادن به حجاج در مورد اعمال خلاف شرع و منع كردن آنها تا حد توان؛^(۱۴)
- ۱۰- بيان آداب سپری نمودن وقت در حرمين شريفين و اهميت و فضائل آن اماكن به حجاج؛
- ۱۱- توصيه به حجاج كه اصول، مقررات و رهنمایی‌های تمام هيئت‌های بعثه را در نظر بگيرند؛
- ۱۲- بيان آداب و فضائل به حجاج

وَالثَّانِي: تَرْثِيهِمْ لِلْمَنَاسِكِ عَلَى مَا اسْتَقَرَّ الشَّرْعُ عَلَيْهِ؛ لِأَنَّهُ مَتَّبِعٌ فِيهَا فَلَا يُقَدِّمُ مُؤَخَّرًا وَلَا يُؤَخِّرُ مُقَدِّمًا، سَوَاءً كَانَ التَّزْيِيبُ مُسْتَحَقًّا أَوْ مُسْتَحَبًّا. [الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۱۷۴) الناشر: دار الحديث - القاهرة].

(۱۳) فَأَمَّا تَسْيِيرُ الْحَجَّاجِ فَهُوَ وَلايَةُ سِيَاسَةٍ وَرِعَامَةٍ وَتَدْبِيرٍ. وَالشُّرُوطُ الْمُعْتَبَرَةُ فِي الْمَوْلى أَنْ يَكُونَ مُطَاعًا ذَا رَأْيٍ وَشَجَاعَةً وَهَيَبَةً وَهَدَايَةً. وَالَّذِي عَلَيْهِ فِي حُقُوقِ هَذِهِ الْوَلَايَةِ عَشْرَةُ أَشْيَاءَ...: وَالثَّالِثُ: يَرْفُقُ بِهِمْ فِي السَّيْرِ حَتَّى لَا يَفْجَرَ عَنْهُ ضَعِيفُهُمْ وَلَا يَضِلَّ عَنْهُ مُنْقَطِعُهُمْ، وَرُويَ عَنِ النَّبِيِّ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- أَنَّهُ قَالَ: "الضَّعِيفُ أَمِيرُ الرُّفْقَةِ"، يُرِيدُ أَنْ مَنْ ضَعُفَتْ ذَوَابُهُ كَانَ عَلَى الْقَوْمِ أَنْ يَسِيرُوا بِسَيْرِهِ. [الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۱۷۴) الناشر: دار الحديث - القاهرة].

(۱۴) الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر فريضة، وقد رخص فيها إذا خاف على نفسه. [الأصل للشيباني ج ۷ ص ۴۱۶، الناشر: دار ابن حزم، بيروت - لبنان].

<p>در رابطه به زیارت قبور مبارک
حضرت رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم و شیخین رضوان الله تعالی
علیهما؛^(۱۵)</p> <p>۱۳- توصیه به حجاج که هیچ وقت
عکاسی، فلمبرداری و سایر
اعمال خلاف شرع را انجام
ندهند.^(۱۶)</p> <p>(۲) معلمین با کارکنان تنظیف
و چوکی داری محلات سکونت
در حرمین شریفین در ارتباط</p> | <p>تعالی علیه وسلم او د شیخینو
رضوان الله تعالی علیهما د مبارکو
قبرونو د زیارت کولو اړوند آداب او
فضائل حاجیانو ته بیانول؛^(۱۵)</p> <p>۱۳- حاجیانو ته سپارښتنه کول چې
په هیڅ وخت کې عکاسي،
فلمبرداری او نور د شرع خلاف
کارونه ونه کړي.^(۱۶)</p> <p>(۲) معلمین دې په حرمینو شریفینو
کې د استوګنځایونو د تنظیف او
څوکیدارۍ له کارکوونکو سره په</p> |
|--|--|

(۱۵) المقصد الثالث: في زيارة قبر النبي صلى الله عليه وسلم قال مشايخنا رحمهم الله تعالى: من أفضل المندوبات وفي مناسك الفارسي وشرح المختار أنها قريبة من الوجوب لمن له سعة. روى الدارقطني والبيهقي عنه - عليه الصلاة والسلام - «من زار قبري وجبت له شفاعتي» وأخرج الدارقطني عنه - عليه الصلاة والسلام - «من جاءني زائراً لا عمله حاجة إلا زيارتي كان حقاً علي أن أكون له شفيعاً يوم القيامة» وأخرج الدارقطني أيضاً «من حج وزار قبري بعد موتي كان كمن زارني في حياتي» هذا والحج إن كان فرضاً فالأحسن أن يبدأ به ثم يثني بالزيارة، وإن كان تطوعاً كان بالخيار..... ثم يتأخر عن يمينه إذا كان مستقبلاً قيد ذراع فيسلم على أبي بكر - رضي الله عنه -، فإن رأسه حيال منكب النبي - صلى الله عليه وسلم -، وعلى ما ذكرنا يكون تأخره إلى ورائه بجانبه فيقول: السلام عليك يا خليفة رسول الله - صلى الله عليه وسلم -، وثانيه في الغار أبا بكر الصديق، جزاك الله عن أمة محمد - صلى الله عليه وسلم - خيراً، ثم يتأخر كذلك قدر ذراع فيسلم على عمر - رضي الله عنه -، لأن رأسه من الصديق كراس الصديق من النبي - صلى الله عليه وسلم - فيقول: السلام عليك يا أمير المؤمنين عمر الفاروق الذي أعز الله به الإسلام، جزاك الله عن أمة محمد - صلى الله عليه وسلم - خيراً. [فتح القدير للكمال ابن الهمام ج ۳ ص ۱۷۹-۱۸۱، الناشر: دار الفكر].

(۱۶) عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ - رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ - مَرْفُوعاً: «إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَاباً يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمُصَوِّرُونَ» صُورَةُ ذِي رُوحٍ تَامٍ فِي نَحْوِ وَرَقٍ أَوْ قِرْطَاسٍ أَوْ حَجَرٍ لِأَنَّ الْأَصْنَامَ بِصُورَةِ حَيَوَانٍ وَشَمِلَ النَّهْيُ التَّصْوِيرَ عَلَى مَا يُدَاسُ وَيُمْتَهَنُ كِبَسَاطٍ وَوَسَادَةٍ وَأَنْيَةٍ وَطَرَقٍ وَنَمَطٍ وَسِتْرٍ وَسَقْفٍ وَغَيْرِهَا [بريقة محمودية في شرح طريقة محمديّة وشریعة (۷۴/۴)، الناشر: مطبعة الحلبي].

باشند و با نرمی زیاد آنها را به وظایف شان متوجه نمایند؛ در صورت تخلف به هیئت‌های مربوط بعثه اطلاع دهند که مطابق عقد با آنها عمل نمایند.

مکلفیت‌های مربوط به تنظیم اعاشه، اباته و حمل و نقل

ماده پنجم:

مکلفیت‌های معلمین مربوط به تنظیم اعاشه، اباته و حمل و نقل عبارت است از: (۱۷)

۱- تفاهم با هیئت دارنده هماهنگی بعثه با ادارات مربوط سعودی؛

۲- هماهنگی با ادارات مربوط جهت حمل و نقل و خدمات طبی؛

اړیکه کې وي؛ او په ډېرې نرمۍ سره دې هغوی خپلو وظایفو ته متوجه کوي؛ د سرغړونې په صورت کې دې د بعثې اړوند هیئتونو ته خبر ورکوي چې د عقد مطابق ورسره کړنه ترسره کړي.

د اعاشې، اباتي او حمل و نقل د تنظیم اړوند مکلفیتونه

پنځمه ماده:

د اعاشې، اباتي او حمل و نقل د تنظیم اړوند د معلمینو مکلفیتونه عبارت دي له: (۱۷)

۱- د سعودي اړوندو ادارو سره د بعثې د همزغۍ لرونکې هیئت، سره تفاهم کول؛

۲- د حمل و نقل او طبي خدماتو لپاره د اړوند ادارو سره همزغې؛

(۱۷) أهم قواعده فی تعیین الولاية و بیان واجباتهم : ومنها : أنه ألقى خطبةً ذكر فيها مسؤوليات و واجبات امرائه و عماله على البلاد و الامصار. (إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹). دارالقلم دمشق .
- واعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. (فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶، ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان).
- وظاهر كلامهم هنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

۳- آگاهی در مورد محل سکونت،
خیمه، نمبر و علامه ترتیب شده برای
حجاج مربوط؛

۴- توصیه داشتن وسائل مناسب به
حجاج، جهت جلوگیری از گرمی و
حفظ ارتباط؛

۵- هماهنگی با وزارت برای دادن
نقشه‌های مسجدالحرام، منی^۱ شریف،
عرفات شریف، مزدلفه شریف و سایر
مقامات مهم در مکه مکرمه و مدینه
منوره.

فصل دوم

وظایف معلمین حجاج در

داخل افغانستان

وظایف معلمین در داخل حلقات

تعلیمی

ماده ششم:

معلمین در هماهنگی با هیئت
انسجام امور مناسک در
افغانستان، دارای وظایف ذیل

۳- د اړوند حاجیانو لپاره د
استوګنځای، خیمې، نمبر او ترتیب
شوي علامې په هکله پوهاوی؛

۴- حاجیانو ته د گرمۍ څخه د
مخنیوي او د تماس ساتلو لپاره د
مناسبو وسایلو لرلو سپارښتنه کول؛

۵- د مسجد حرام، منی^۱ شریفه،
عرفات شریف، مزدلفه شریفه، او په
مکه مکرمه او مدینه منوره کې د نورو
مهمو مقاماتو د نقشو ورکولو لپاره
وزارت سره هم‌ژغی کول.

دوهم فصل

په افغانستان کې دننه د

حاجیانو د معلمینو وظایف

په تعلیمي حلقو کې دننه د

معلمینو وظایف

شپږمه ماده:

معلمین په افغانستان کې
د مناسکو د چارو د انسجام هیئت
سره په هم‌ژغی لاندې وظایف

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۴۶/۱۲/۴ - ۱۴۰۴/۳/۱۱)

لري: (۱۸)

می باشند: (۱۸)

- ۱- د حنفي فقه شريفې سره سم د حج او عمرې مسائل په ښه طريقه تشرېح او بيانول؛
- ۲- د خپلې حلقې حاجيانو ورځنۍ حاضري اخيستل او اړوند مرجع ته يې راپور وړاندې كول؛
- ۳- خپلو حاجيانو ته په هغو تعليمي حلقو كې چې د حج د مناسكو تشرېح پكې كېږي، اهميت او د ټولون سپارښتنه كول؛
- ۴- حاجيانو ته سپارښتنه كول چې غير ضروري او ممنوعه شيان دې له ځان سره نه وړي؛
- ۵- د حج اړوند د سعودي عربستان د انتظامي قوانينو په هكله حاجيانو ته پوهاوی وركول.
- ۱- تشرېح و بيان به طريقه بهتر مسائل حج و عمره مطابق با فقه شريف حنفي؛
- ۲- اخذ حاضري روزانه حجاج حلقه خویش و ارائه گزارش آن به مرجع مربوط؛
- ۳- توصیه به حجاج خویش در مورد اهمیت و اشتراك در حلقاتی تعليمی كه مناسب حج در آن تشرېح می شود؛
- ۴- توصیه به حجاج كه اشیاء غیر ضروری و ممنوعه را با خود نبرند؛
- ۵- آگاهی دادن به حجاج در مورد قوانین انتظامی عربستان سعودی مرتبط به حج.

(۱۸) المرجع السابق.

وظايف معلمين در مجتمعات حجاج در ولايات و زونهای پروازی ماده هفتم:

(۱) وظايف معلمين در مجتمعات
حجاج در ولايات و زونهای پروازی
عبارت است از: (۱۹)

۱- ترتيب فهرست شهرت حجاج
مربوط و معرفي خویش به حيث معلم
به آنها؛

۲- ارائه معلومات به حجاج در
رابطه به پرواز و به هر حرم شريف
که آنها سفر داشته باشند، بيان
احکام، آداب و فضائل مربوط
به آن؛

۳- تشويق حجاج به اینکه در
تمام اماکنی که دعاء در آنها قبول

په ولايتونو او پروازي زونونو کې د حاجيانو په مجتمعاتو کې د معلمينو وظايف اوومه ماده:

(۱) په ولايتونو او پروازي زونونو کې
د حاجيانو په مجتمعاتو کې د معلمينو
وظايف عبارت دي له: (۱۹)

۱- د اړوند حاجيانو د شهرت نوملړ
برابرول او هغوی ته خپل ځان د معلم
په حيث ورپېژندل؛

۲- حاجيانو ته د پرواز اړوند
معلومات ورکول او هر
حرم شريف ته يې چې سفر وي د هغه
اړوند احکام، آداب او فضائل
بيانول؛

۳- حاجيان دې ته هڅول چې په
ټولو هغو ځايونو کې چې دعاء پکې

(۱۹) أهم قواعدہ فی تعیین الولاية وبيان واجباتهم : ومنها : أنه ألقى خطبةً ذكر فيها مسؤوليات و واجبات
امرائه وعماله على البلاد والامصار. (إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹). دارالقلم دمشق .
- واعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى
صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. (فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶،
ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان).
- وظاهر كلامهم هنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل
جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

می‌شود، بالخصوص در عرفات شریف، جهت استحکام، بقاء و امن نظام شرعی و اتحاد مسلمانان برای استقامت و صلاح از اخلاص قلب به عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالی دعاء نمایند؛

۴- اخذ شماره مبایل حجاج خویش با خود جهت برقراری بهتر ارتباطات و تحریر شماره خویش در کارت هویت حاجی؛

۵- رهنمایی استفاده از تسهیلات و امکانات ضروری سکونت به حجاج در مجتمعات؛

۶- توصیه جدی به حجاج که در سفر حج از ابتداء تا انتها در تمام مراحل از ازدحام و بی‌نوبتی اجتناب کنند و رعایت زیاد حجاج ریش سفید و معلول را نمایند تا متضرر نشوند؛

۷- توصیه به حجاج به داشتن صبر و تحمل هنگام سفر؛

۸- مطمئن ساختن خویش از اسناد حجاج و مرور

قبلې پي په ځانگړي ډول په عرفات شریف کې د شرعي نظام د ټینګښت، بقاء، امن او د مسلمانانو د یووالي لپاره د زړه له اخلاصه عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالی ته د استقامت او صلاح لپاره دعاء وکړي؛

۴- د اړیکو د لاسه ټینګښت په موخه د خپلو حاجیانو د مبایل شمېرې له ځان سره اخیستل او خپله شمېره د حاجي په پېژند کارت کې لیکل؛

۵- په مجتمعاتو کې حاجیانو ته د استوګنې له اړینو اسانتیاوو او امکاناتو څخه د ګټې اخیستنې لارښوونه کول؛

۶- حاجیانو ته په کلکه سپارښتنه کول چې د حج په سفر کې له پیله تر پایه په ټولو پړاوونو کې د ازدحام او بی‌نوبتی څخه ډډه وکړي او د سپین رېږو او معلولو حاجیانو دې ډېر رعایت وکړي ترڅو متضرر نه شي؛

۷- حاجیانو ته د سفر پر مهال د صبر او زغم لرلو توصیه کول؛

۸- د حاجیانو د اسنادو څخه ځان مطمئن کول او د دوی اسناد تر

نظر تېرول؛

۹- حاجيانو ته سپارښتنه كول چې د حج په سفر کې پاسپورټ، د طيارې ټكس (ټكټ)، كارتونه او د احرام لباس له ځان سره واخلي او په هغو بيكونو کې دې نه ساتي چې طيارې ته ورکول کېږي.

(۲) معلمين مكلف دي، د خېښۍ، ودونو، مصيبتونو او همداراز له حج او عمرې څخه د راستنېدو پر مهال د ناسمو رواجونو د مخنيوي په هکله د ۱۴۴۶/۹/۱۶ هـ.ق نېټې (۱۷) گڼه فرمان، حاجيانو ته تشرېح کړي او د عملي کولو لپاره ترې تعهد واخلي.

په طياره کې د معلمينو وظيف

اتمۀ ماده:

په طياره کې د معلمينو وظيف عبارت دي له: (۲۰)

اسناد آنها؛

۹- توصيه به حجاج كه پاسپورت، تكت طياره، كارت ها و لباس احرام را در سفر حج با خود بگيرند و آنرا در بيكهاي نگهداري نمايند كه به طياره داده مي شود.

(۲) معلمين مكلف اند، فرمان شماره (۱۷) مؤرخ ۱۴۴۶/۹/۱۶ هـ.ق در مورد جلوگیری از رواجهای نادرست هنگام خویشی، عروسی ها، مصیبت ها و همچنان بازگشت از حج و عمره را به حجاج تشریح کنند و جهت عملی کردن آن از آنها تعهد اخذ نمایند.

وظائف معلمين در طياره

ماده هشتم:

وظائف معلمين در طياره عبارت است از: (۲۰)

(۲۰) أهم قواعده في تعيين الولاة وبيان واجباتهم : ومنها : أنه ألقى خطبة ذكر فيها مسؤوليات و واجبات امرأته وعماله على البلاد والامصار. (إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹) دارالقلم دمشق.

رسمي جريده

پوله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

- ۱- ټولو حاجيانو ته په طياره کې د سفر په دعاء او محرمو حاجيانو ته په تلبیه باندې سپارښتنه کول؛
- ۲- حاجيانو ته سپارښتنه کول چې د طيارې د عمله وو اصول او هدايات په کلکه رعايت کړي.
- ۱- توصيه به تمام حجاج به دعای سفر و حجاج محرم به تلبیه در طياره؛
- ۲- توصيه به حجاج که اصول و هدايات عملۀ طياره را جداً رعايت نمایند.

درېم فصل

په سعودي عربستان کې د

معلمينو وظيف

د مدينې منورې او جدې شريفې

په هوايي ميدانونو کې د معلمينو

وظايف

نهمه ماده:

د مدينې منورې او جدې شريفې په هوايي ميدانونو کې د معلمينو وظيف عبارت دي له: (۲۱)

فصل سوم

وظايف معلمين در عربستان

سعودی

وظايف معلمين در ميدانهای

هوايي مدينه منوره و

جده شريف

ماده نهم:

وظايف معلمين در ميدانهای هوايي مدينه منوره و جده شريف عبارت است از: (۲۱)

- واعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. (فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶، ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان).

- وظاهر كلامهم هنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

(۲۱) المرجع السابق.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

۱- آموزش طرق اخذ اموال و
بيک‌ها و استفاده درست از جاهای
وضوء در داخل میدان هوایی
به حجاج؛

۲- توصیه به حجاج که هنگام
خروج از میدان هوایی و بالا شدن
به موتورها به مسئولین مربوط، فقط
پاسپورت را تسليم نمایند، ساير اسناد
را با خود نگهدارند.

وظايف معلمين هنگام

رسیدن به محلات سکونت

حرمين شريفين

ماده دهم:

وظايف معلمين هنگام رسيدن به
محلات سکونت حرمين شريفين
عبارت است از: (۲۲)

۱- ترتيب ليست حجاج مربوط

۱- حاجيانو ته په هوايي ميدان کې
دنده د خپلو مالونو او بيکونو اخيستلو
او د اودس ځايونو څخه د سمې کتې
اخيستنې لارې چارې وربښودل؛

۲- حاجيانو ته سپارښتنه کول چې د
هوايي ميدان څخه د وتلو او موټرونو
ته د ختلو پر مهال اړوند مسئولينو ته
يوازې پاسپورټ تسليم کړي نور
اسناد دې له ځانونو سره وساتي.

د حرمينو شريفينو استوگنځايونو

ته د رسيدو پر مهال د معلمينو

وظايف

لسمه ماده:

د حرمينو شريفينو استوگنځايونو ته د
رسيدو پر مهال د معلمينو وظايف
عبارت دي له: (۲۲)

۱- د خپلو اړونده حاجيانو لېست

(۲۲) أهم قواعدہ فی تعیین الولاية وبيان واجباتهم : ومنها : أنه ألقى خطبةً ذكر فيها مسؤوليات و واجبات
امرائه وعماله على البلاد والامصار. (إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹). دارالقلم دمشق .
- واعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى
صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. (فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶،
ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان).
- وظاهر كلامهم هنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل
جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

خویش و نصب آن بر دروازه‌های
اطاق‌ها؛

۲- برای سهولت بیشتر
به حجاج و جلوگیری
از سرگردانی آنها، تحریر
(اطاق معلم) در لوحه مخصوص
دروازه اطاق معلمین؛

۳- معلمین قبل از توزیع
کارت‌های محل سکونت، به حجاج
اجازه پایین شدن از موتر
را ندهند.

وظایف معلمین هنگام رفتن

حجاج جهت ادای

عمره

ماده یازدهم:

وظایف معلمین هنگام رفتن حجاج
جهت ادای عمره عبارت
است از: (۲۳)

۱- بیان عمره به حجاج، بعد از
جابه‌جا شدن و استراحت در
اطاق‌ها؛

ترتیب‌دهی او د اطاقونو په دروازو یې
نښلول؛

۲- حاجیانو ته د لا اسانتیا او د
هغوی له سرگردانی څخه د مخنیوي
لپاره، د معلمینو د اطاق په دروازه
ځانګړې لوحه کې
(د معلم اطاق) لیکل؛

۳- معلمین دې حاجیانو ته د
استوګنځای له کارت ویشلو څخه
مخکې له موټرو څخه د ښکته کېدلو
اجازه نه ورکوي.

د عمرې اداء کولو لپاره

د حاجیانو د تګ پرمهال د

معلمینو وظایف

یوولسمه ماده:

د عمرې اداء کولو لپاره د حاجیانو د
تګ پرمهال د معلمینو وظایف عبارت
دي له: (۲۳)

۱- حاجیانو ته په اطاقونو کې له
ځای پر ځای کېدو او استراحت څخه
وروسته د عمرې بیان کول؛

(۲۳) المرجع السابق.

۲- به منظور جلوگیری از مفقود شدن حجاج، نشان دادن راه واضح و مشخص و نشانه‌های مشهور و بزرگ در اطراف حرم شریف برای رفت و آمد آنها؛^(۲۴)

۳- متوجه ساختن حجاج مربوط به نگهداری اموال، پول و اسناد خویش؛

۴- امام شدن حجاج خویش، همزمان با داخل شدن به مسجدالحرام تا ختم عمره.

وظایف معلمین هنگام سفر از مدینه منوره به مکه مکرمه

ماده دوازدهم:

وظایف معلمین هنگام سفر از مدینه منوره به مکه مکرمه عبارت است از: ^(۲۵)

۲- د حاجیانو د ورکېدلو د مخنيوي په موخه د هغوی د تګ راتګ لپاره واضحه او مشخصه لاره او د حرم شریف په چاپېريال کې مشهورې او لويې نښې وربښودل؛^(۲۴)

۳- اړوند حاجيان د خپلو مالونو، پیسو او اسنادو ساتنې ته متوجه کول؛

۴- مسجد حرام ته له داخلېدلو سره سم د عمرې تر پایه پورې د خپلو حاجیانو امام جوړېدل.

له مدینې منورې څخه مکې مکرمې ته د سفر پرمهال د معلمینو وظایف

دولسمه ماده:

له مدینې منورې څخه مکې مکرمې ته د سفر پرمهال د معلمینو وظایف عبارت دي له: ^(۲۵)

(۲۴) وَالَّذِي عَلَيْهِ فِي حُقُوقِ هَذِهِ الْوَلَايَةِ عَشْرَةُ أَشْيَاءَ... الرَّابِعُ: أَنْ يَسْلُكَ بِهِمُ الطَّرِيقَ وَأَخْصِيهَا، وَيَتَجَنَّبَ أَجْدَهَا وَأَوْعَرَهَا. [الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۱۷۲) دار الحديث، القاهرة].
(۲۵) المرجع السابق.

۱- کمک با مسئولین ترحیل
در ترتیب لیست حجاج
حین حرکت و با هیئت
مربوط در توزیع کارت‌ها
در بس‌ها همزمان با رسیدن به مکّه
مکرمه؛

۲- توصیه به حجاج که اسناد سفر،
کارت‌ها و احرام‌ها را با خود
بگیرند.

وظایف معلمین هنگام ساکن

شدن حجاج در

حرم مکی

ماده سیزدهم:

(۱) وظایف معلمین هنگام ساکن
شدن حجاج در حرم مکی عبارت
است از: (۲۶)

۱- د روانبدو پر مهال د ترحیل له
مسئولینو سره د حاجیانو د لېست
جوړولو او مکې مکرمې ته د رسیدلو
سره سم په بسونو کې د کارتونو په
ویشلو کې د اړوند هیئت سره مرسته
کول؛

۲- حاجیانو ته سپارښتنه کول چې د
سفر اسناد، کارتونه او احرامونه له
ځان سره واخلي.

په مکې حرم کې د حاجیانو

د میشتېدو پر مهال د معلمینو

وظایف

دیارلسمه ماده:

(۱) په مکې حرم کې د حاجیانو د
میشتېدو پر مهال د معلمینو وظایف
عبارت دي له: (۲۶)

(۲۶) المرجع السابق.

- أهم قواعده في تعيين الولاية وبيان واجباتهم : ومنها : أنه ألقى خطبةً ذكر فيها مسؤوليات وواجبات امرأته
وعماله على البلاد والامصار [إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹]. دارالقلم، دمشق].
- واعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى
صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. [فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶،
ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].
- وظاهر كلامهم هنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل
جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

۱- توصیه حفظ حرمت مسجدالحرام، ادای نماز پنج گانه به جماعت، تلاوت قرآن کریم، طواف های نفلی، اذکار و دعاهای مسنونه به حجاج مربوط؛

۲- بیان مسائل ضروری مربوط به حجاج خویش، در اماکن که از طرف هیئت مناسک برای حلقات تعلیمی مشخص شده؛

۳- توصیه به حجاج که عبادات مندرج جزء اول فقره (۱) این ماده را تا هشتم ذوالحجه به کثرت اداء کنند و بعد از هشتم ذوالحجه به اعمال حج توجه کامل نمایند.

(۲) معلمین آداب، فضائل و اهمیت حرم مکی را به حجاج بیان کنند.

(۳) معلمین، حجاج مربوط را متوجه نمایند که تا ختم سفر یک مقدار پول نقد با خود داشته باشند.

(۴) معلمین، حجاج را متوجه نمایند

۱- اړوند حاجیانو ته د مسجد حرام د حرمت ساتلو، پنځه وخته لمونځونه په جماعت سره اداء کولو، د قرآن کریم تلاوت، نفلي طوافونو، مسنونه اذکارو او دعاگانو سپارښتنه کول؛

۲- د مناسکو هیئت لخوا د تعلیمي حلقو لپاره په مشخص شویو ځایونو کې خپلو حاجیانو ته اړوند ضروري مسائل بیانول؛

۳- حاجیانو ته سپارښتنه کول چې د دې مادې د (۱) فقرې په اول جزء کې ذکر شوي عبادات د ذوالحجې تر اتمې پورې په کثرت سره وکړي او د ذوالحجې له اتم تاریخ څخه وروسته دې د حج اعمالو ته پوره توجه وکړي.

(۲) معلمین دې حاجیانو ته د حرم مکی آداب، فضائل او اهمیت بیان کړي.

(۳) معلمین دې اړوند حاجیان متوجه کړي چې د سفر تر پایه پورې له ځان سره یوه اندازه نغدې پیسې ولري.

(۴) معلمین دې حاجیان متوجه کړي

که هنگام بازگشت به افغانستان، وزن سامان زياد از اندازه تعيين شده را نداشته باشند.

(۵) معلمين در هر محل سکونت، طريقه نوبت را طوري ترتيب دهند که در هنگام مسئوليت نوبتي آمادگي پاسخ دادن را داشته باشند.

(۶) معلمين از هرگونه بي نظمي و جنجال در بين حجاج جلوگیری کنند.

وظايف معلمين هنگام رفتن به

منی شريف و در

منی شريف

ماده چهاردهم:

وظايف معلمين هنگام رفتن به منی شريف و در منی شريف عبارت است از: (۲۷)

۱- دائرکردن مجلس با مسئولين مربوط جهت انتقال به منی شريف، جابه جا شدن و اتخاذ تدابير لازم به ساير موضوعات

چي افغانستان ته د راستنېدو پرمهال دې له ټاکلي اندازې څخه زيات وزن سامان ونه لري.

(۵) معلمين دې په هره استوگنځای کې د نوبت داسې طريقه جوړه کړي چې د نوبتي مسئوليت پر مهال د ځواب ورکولو چمتووالي ولري.

(۶) معلمين دې د حاجيانو ترمنځ د هر ډول ګډوډۍ او کړکېچ څخه مخنيوی وکړي.

منی شريف ته د تللو پر مهال او

په منی شريفه کې د معلمينو

وظايف

څوارلسمه ماده:

منی شريف ته د تللو پر مهال او په منی شريفه کې د معلمينو وظايف عبارت دي له: (۲۷)

۱- منی شريف ته د انتقال، د ځای پرځای کېدو او نورو اړوندو موضوعاتو ته د لازمو تدبيرونو جوړولو په پار د اړوند مسئولينو سره

(۲۷) المرجع السابق.

رسمي جريده

پوله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۴۶/۱۲/۴ - ۱۴۰۴/۳/۱۱)

غونډه كول؛

۲- مني شريفې ته له تللو څخه مخكې خپلو حاجيانو ته د نوموړي سفر په اړه هر اړخيز معلومات او ضروري مسایل بيانول؛

۳- حاجيان متوجه كول چې د درې ورځني سفر لپاره صرف اړين او ضروري توکي له ځان سره يوسي؛

۴- د ټاکل شوي مهال ویش سره سم خپلو حاجيانو ته د احرام تړلو او اړونده مسایلو په اړه خبرتيا او لارښوونې كول؛

۵- د انتقال پرمهال هر معلم د خپلو حاجيانو لېست له ځان سره لرل او هر معلم دې اړونده حاجيان له استوگنځای څخه په منظم ډول رابښکته او موټرونو ته وځيژوي؛

۶- د حاجيانو د لارښوونې او ارشاد په موخه مشخصه لوحه او لودسپيکر له ځان سره لرل؛

۷- په مشاعرو کې د ډوډۍ ویش د خیمو د شمېر په اساس د بعثې له مسئولينو سره په همزغۍ تنظيمول؛

ضروري مربوط؛

۲- قبل از رفتن به مني شريف، بيان معلومات همه جانبه و ضروري در مورد سفر مذکور به حجاج خویش؛

۳- متوجه ساختن حجاج که برای سفر سه روزه، صرف اشیای مورد نیاز و ضروری را با خود ببرند؛

۴- مطابق تقسیم اوقات تعیین شده، اطلاع دادن و رهنمایی به حجاج خویش در مورد احرام بستن و مسائل مربوط؛

۵- هنگام انتقال، هر معلم لیست حجاج خویش را با خود داشته باشد و هر معلم، حجاج مربوط را طور منظم از محل سکونت پایین و سوار موترها نماید؛

۶- به منظور رهنمایی و ارشاد حجاج، داشتن لوحه مشخص و لودسپيکر با خود؛

۷- تنظیم توزیع غذا در مشاعر بر اساس تعداد خیمه‌های در هماهنگی با مسئولین بعثه؛

۸- تشويق حجاج جوان به اينكه با مسئولين بعثه همكاري نمايند و حين توزيع غذا به حجاج زن اولويت بدهند؛

۹- ارائه معلومات كامل به حجاج در مورد وقت حركت به طرف عرفات، ايستگاه ريل، بس و استفاده از تسهيلات موترها؛

۱۰- استفاده از لودسپيكر و ساير وسائلی كه بعثه آنرا مي دهد، در تنظيم جماعت های حجاج مطابق رهنمائي مسئولين بعثه و مكتب؛

۱۱- يكجا بودن با حجاج خويش در مشاعر مقدس.

وظايف معلمين هنگام رفتن به

عرفات شريف و در عرفات

شريف

ماده پانزدهم:

وظايف معلمين هنگام

۸- خوان حاجيان دي ته هڅول چي د بعثي له مسئولينو سره همكاري وكړي او د ډوډي د ویشلو پر مهال دې ښځينه حاجيانو ته لومړيتوب ورکړي؛

۹- حاجيانو ته د عرفات شريف په لور د حركت كولو وخت، رېل، بس تمځايونو او د موټرونو د اسانتياوو څخه د گټې اخيستنې په اړه پوره معلومات ورکول؛

۱۰- د حاجيانو د جماعتونو په تنظيمولو كې د بعثي او مكتب د مسئولينو د لارښوونې مطابق له لودسپيكر او نورو وسائلو څخه چي بعثه يې وركوي، گټه اخيستل؛

۱۱- په مقدسو مشاعرو كې له خپلو حاجيانو سره يوځای اوسېدل.

عرفات شريف ته د تللو پر مهال

او په عرفات شريف كې د

معلمينو وظايف

پنځلسمه ماده:

عرفات شريف ته د تللو پر مهال او

رفتن به عرفات شريف و در عرفات
شريف عبارت است از: (۲۸)

۱- جمع کردن تمام حجاج بعد از
نماز عصر و طور اجتماعي دعاء
نمودن؛

۲- حکم مبيت (سپري نمودن شب)
در مزدلفه شريف به حجاج، بعد از
دعای اجتماعي و بيان وظائف مربوط
به مزدلفه شريف.

وظايف معلمين در مزدلفه

شريف

ماده شانزدهم:

(۱) وظايف معلمين در مزدلفه شريف
عبارت است از:

۱- توصيه به حجاج كه
بعد از اداي نماز صبح براي جمرات
سنگ‌های خورد خورد را جمع

به عرفات شريف كي د معلمينو
وظايف عبارت دي له: (۲۸)

۱- له مازديگر د لمانخه وروسته ټول
حاجيان راټولول او په اجتماعي توگه
دعاء كول؛

۲- له اجتماعي دعاء وروسته
حاجيانو ته په مزدلفه شريفه كي د
مبيت (شپي تېرولو) حكم او د
مزدلفي شريفې اړوند وظائف بيانول.

مزدلفه شريفه كي د معلمينو

وظايف

شپاړسمه ماده:

(۱) مزدلفه شريفه كي د معلمينو
وظايف عبارت دي له:

۱- حاجيانو ته سپارښتنه كول چې د
سهار د لمانخه له اداء كولو وروسته
د جمراتو لپاره وړې وړې تيرې

(۲۸) أهم قواعدہ فی تعیین الولاية و بیان واجباتہم : ومنها : أنه ألقى خطبةً ذكر فيها مسؤوليات و واجبات
امرائه و عماله على البلاد و الامصار. (إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹). دارالقلم دمشق .
- و اعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى
صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. (فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶،
ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان).
- و ظاهر كلامهم هنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل
جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

راټولي کړي؛

۲- حاجيانو ته په مزدلفه شريفه کې د يوم النحر د سهار لمانځه سپارښتنه کول؛

۳- په مزدلفه شريفه کې د واجب وقوف وخت او فضائل بيانول.

(۲) معلمين مکلف دي چې حاجيانو ته د جمراتو په لور د تللو او د جمره عقبې د وېشتلو او باقي ورځو حکمونه او آداب بيان کړي. (۲۹)

د ذوالحجې په لسمه ورځ
منی شريفې او جمره عقبې
ته د تللو پر مهال د معلمينو
وظايف (۳۰)

اولسمه ماده:

(۱) معلمين دې حاجيانو ته د جمراتو له وېشتلو وروسته د بيرته يوځای کېدو لپاره يو مشخص ځای وټاکي.

(۲) معلمين بايد حاجيانو ته د

نمايند.

۲- توصيه نماز صبح يوم النحر در مزدلفه شريف به حجاج؛

۳- بيان وقت وقوف واجب و فضائل آن در مزدلفه شريف.

(۲) معلمين مکلف اند که احکام و آداب رفتن به طرف جمرات و زدن جمره عقبه و روزهای باقی را بيان کنند. (۲۹)

وظايف معلمين هنگام
رفتن به منی شريف
و جمره عقبه در روز دهم
ذوالحجه (۳۰)

ماده هفدهم:

(۱) معلمين، بعد از زدن جمرات جهت يکجا شدن دوباره، مکان مشخصی را به حجاج تعيين نمايند.

(۲) معلمين بايد از طريق لودسپيکر،

(۲۹) المرجع السابق.

(۳۰) المرجع السابق.

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

نکات ذیل را به حجاج بیان نمایند:

۱- استراحت کردن برای رفع خستگی؛

۲- رفتن طور اجتماعی به مکان قربانی؛

۳- رفتن طور اجتماعی با معلمین به طواف زیارت؛

۴- اجتناب از تنها رفتن به طواف زیارت، در صورت نابلدی؛

۵- نبردن اشیای اضافی با خود، هنگام رفتن به طواف؛

۶- در رفتن به طواف از عجله کار نگرفتن به خصوص در وقت ازدحام؛

۷- استفاده از چتر (سایه بان)، هنگام گشت و گذار؛

۸- استفاده از راههای درست، هنگام رفتن به طواف؛

۹- به خاطر جلوگیری از مفقود شدن، بازگشت طور اجتماعی از طواف به منی^۱ شریف.

لودسپیکر له لاری لاندې ټکي بیان کړي:

۱- د ستومانی لري کولو لپاره استراحت کول؛

۲- د قربانی ځای ته په اجتماعي ډول تلل؛

۳- طواف زیارت ته له معلمینو سره په اجتماعي ډول تلل؛

۴- د نابلديا په صورت کې په یوازې ځان طواف زیارت ته له تگ څخه ډډه کول؛

۵- طواف ته د تللو پرمهال له ځان سره اضافي شيان نه وړل؛

۶- طواف ته تگ کې له بیرې نه کار نه اخیستل په ځانگړې توگه د گټې گونې په وخت کې؛

۷- د گرځیدو را گرځیدو پرمهال له چتر- (سایه بان) څخه کار اخیستل؛

۸- طواف ته د تللو پرمهال له سمو لارو څخه گټه اخیستل؛

۹- د ورکیدا د مخنیوي په خاطر له طوافه په اجتماعي توگه منی^۱ شریف ته راگرځیدل.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

وظايف معلمين هنگام بازگشت

به مکه مکرمه

ماده هجدهم:

وظايف معلمين هنگام بازگشت به مکه مکرمه عبارت است از: (۳۱)

- ۱- اعلان پايان يافتن مناسک و فراهم نمودن طريقه رفتن به مکه مکرمه با هماهنگی مسئولين بعثه؛
- ۲- رسانيدن حجاج مربوط به محلات سکونت شان از منی شريف و مدیریت کردن آنها؛
- ۳- اخذ حاضری حجاج.

وظايف معلمين بعد از بازگشت

به مکه مکرمه

ماده نهم:

وظايف معلمين بعد از بازگشت از منی شريف به مکه مکرمه عبارت است از: (۳۲)

مکي مکرمي ته د بيرته گرځيدو

پرمهال د معلمينو وظيف

اتلسمه ماده:

مکي مکرمي ته د بيرته گرځيدو پرمهال د معلمينو وظيف عبارت دي له: (۳۱)

- ۱- د مناسکو د پای ته رسيدو اعلان او د بعثي مسئولينو په همترغی سره مکي مکرمي ته د تللو لاره برابرول؛
- ۲- له منی شريفې څخه اړوند حاجيان خپلو استوگنځايونو ته رسول او د هغوی مدیریت کول؛
- ۳- د حاجيانو حاضري اخيستل.

مکي مکرمي ته له راستنېدو

وروسته د معلمينو وظيف

نولسمه ماده:

له منی شريفې څخه مکي مکرمي ته له راستنېدو وروسته د معلمينو وظيف عبارت دي له: (۳۲)

(۳۱) المرجع السابق.

(۳۲) أهم قواعد في تعيين الولاة وبيان واجباتهم : ومنها : أنه ألقى خطبة ذكر فيها مسؤوليات و واجبات امرأته وعماله على البلاد والامصار. (إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹). دارالقلم دمشق .

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

۱- بعد از پایان یافتن مناسک حج، توصیه به حجاج که وقت خویش را در عبادات، پنج وقت نماز، ذکر، تلاوت و طواف‌های نفلی در حرم سپری نمایند؛

۲- ارائه گزارش موجودیت حجاج به هیئت مناسک و حجاج مفقود شده به هیئت مفقودین.

وظایف معلمین هنگام انتقال حجاج از مکه مکرمه به مدینه منوره و ساکن شدن آنها

ماده بیستم:

وظایف معلمین هنگام انتقال حجاج از مکه مکرمه به مدینه منوره و ساکن شدن آنها عبارت است از: (۳۳)

۱- د حج مناسکو له پای ته رسیدو وروسته حاجیانو ته سپارښتنه کول چې خپل وخت په عبادتونو، حرم کې پنځه وخته لمونځ، ذکر، تلاوت او نفلي طوافونو باندې تیرکړي؛

۲- د مناسکو هیئت ته د حاجیانو د موجودیت او د مفقودینو هیئت ته د ورک شوو حاجیانو راپور ورکول.

له مکې مکرمې څخه مدینې منورې ته د حاجیانو د لېږد او میشتېدو پر مهال د معلمینو وظایف

شلمه ماده:

له مکې مکرمې څخه مدینې منورې ته د حاجیانو د لېږد او میشتېدو پر مهال د معلمینو وظایف عبارت دي له: (۳۳)

- واعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. (فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶، ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان).

- وظاهر كلامهم ههنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان]. (۳۳) المرجع السابق.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

۱- بيان آداب و فضائل حرم و مسجد نبوی؛	۱- د نبوي حرم او مسجد ادا ب او فضائل بيانول؛
۲- بيان اهميت و فضائل اداى نماز در مسجد نبوی؛	۲- په مسجد نبوي کې د لمونځ کولو اهميت او فضائل بيانول؛
۳- فراهم نمودن ترتيب براى بردن حجاج به روضة الجنة؛	۳- روضة الجنة ته د حاجيانو د بيولو لپاره ترتيب جوړول؛
۴- مديريت و رهبري بهتر حجاج، هنگام رفت و آمد به مسجد نبوی؛	۴- مسجد نبوي ته د تگ او راتگ په وخت کې د حاجيانو ښه مديريت او رهبري کول؛
۵- بيان آداب و فضائل رفتن به مسجد قباء؛	۵- قباء مسجد ته د تللو ادا ب او فضائل بيانول؛
۶- بيان آداب رفتن به حاضرة جنّة البقيع و زيارت اهل بقيع؛	۶- حنة البقيع هديرې ته د ورتگ او اهل بقيع د زيارت کولو ادا ب بيانول؛
۷- زيارت جبل احد و مقبرة شهداء احد. (۳۴)	۷- د جبل احد او د شهداء احد د مقبرې زيارت کول. (۳۴)

(۳۴) ويأتي أحدا يوم الخميس مبكرا كي لا تفوته جماعة الظهر بالمسجد فيزور قبور شهداء أحد، ويبدأ بقبور حمزة عم النبي - صلى الله عليه وسلم - ويزور جبل أحد نفسه، ففي الصحيح عنه - صلى الله عليه وسلم - أنه قال «أحد جبل يحبنا ونحبه» [فتح القدير للكمال ابن الهمام ج ۳ ص ۱۸۳، الناشر: دار الفكر].

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

وظايف معلمين هنگام

رفتن از مکه مکرمه يا مدينه منوره

به ميدان هوايي

ماده بيست و يکم:

وظايف معلمين هنگام رفتن از مکه مکرمه يا مدينه منوره به ميدان هوايي عبارت است از: (۳۵)

۱- فراهم نمودن تسهيلات حمل و نقل برای حجاج در هماهنگی با مسئولين بعثه؛

۲- توصیه به حجاج که بر بیکها و بشکۀ آب زمزم؛ نام، ولايت، ولسوالی يا ناحیه و شماره تيليفون خویش را بنويسند؛

۳- توصیه به حجاج که آب زمزم را در بیکهای خویش جابه جا نکنند و هر بیک از (۲۵) كيلو بيشتر نباشد.

له مکي مکرمي يا مديني منوري

خخه هوايي ميدان ته د تللو

پرمهال د معلمينو وظايف

پرويشتمه ماده:

له مکي مکرمي يا مديني منوري نه هوايي ميدان ته د تللو پرمهال د معلمينو وظايف عبارت دي له: (۳۵)

۱- د بعثي مسئولينو سره په همزغۍ د حاجيانو لپاره د حمل و نقل اسانتياوې برابرول؛

۲- حاجيانو ته سپارښتنه کول چې پر خپلو بیکونو او د زمزم اوبو په بوشکه باندې خپل نوم، ولايت، ولسوالی يا ناحیه او د تيليفون شمېره وليکي؛

۳- حاجيانو ته سپارښتنه کول چې د زمزم اوبه په بیکونو کې ځای پرځای نه کړي او هر بیک له (۲۵) كيلو خخه زیات نه وي.

(۳۵) المرجع السابق.

وظیفه معلمین هنگام بازگشت به افغانستان در میدان هوایی

ماده بیست و دوم:

معلمین با مسئولین میدان هوایی و شرکت‌های هوایی در مورد تنظیم و توزیع پاسپورت‌ها و موجودیت تکت‌ها همکاری کنند. (۳۶)

افغانستان ته د راستنېدو پرمهال په هوایی میدان کې د معلمینو وظیفه

دوه ویشتمه ماده:

معلمین دې د هوایی میدان او هوایی شرکتونو له مسئولینو سره اړوند حاجیانو د پاسپورتونو د تنظیم، ویش او د ټکسونو (ټکټونو) د موجودیت په هکله همکاري وکړي. (۳۶)

(۳۶) أهم قواعد في تعيين الولاية وبيان واجباتهم : ومنها : أنه ألقى خطبة ذكر فيها مسؤوليات وواجبات امرأته وعماله على البلاد والامصار. (إزالة الخفا عن خلافة الخلفاء ج ۳ ص ۱۸۹). دارالقلم دمشق .
- واعلم أنه يجب عندنا طاعة الأمير في السياسات إذا كان فيه مصلحة. أما إذا لم يشتمل على معنى صحيح، أو مصلحة عامة أو خاصة، فلا تجب عليهم طاعته. (فيض الباري على صحيح البخاري، ج ۶، ص ۴۷۸، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان).
- وظاهر كلامهم هنا أن السياسة هي فعل شئ من الحاكم لمصلحة يراها وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. [البحر الرائق شرح كنز الدقائق، ج ۵، ص ۱۷، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

دوهم باب

متفرقه حکمونه

د تجربو، ستونزو او مشورو

شريکول

درويشتمه ماده:

معلمين دې خپلې تجربې، ستونزې او مشورې له وزارت سره په ليکلي بڼه شريکې کړي.^(۳۷)

حاجيانو ته د اسلامي امارت د

پېژندنې اړوند د معلمينو

مکلفيتونه

خلور ويشتمه ماده:

(۱) معلمين مکلف دي چې په مناسبو وختونو کې حاجيانو ته د اسلامي امارت اړوند لاندې برخې تشرېح کړي:^(۳۸)

۱- د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى د مقام معرفت؛

۲- د اسلامي امارت شرعي حيثيت،

باب دوم

احکام متفرقه

شريک کردن تجارب، مشکلات

و مشوره‌ها

ماده ييست و سوم:

معلمين تجارب، مشکلات و مشوره‌های خویش را طور کتبی با وزارت شريک نمايند.^(۳۷)

مکلفيت‌های معلمين در رابطه به

معرفی امارت اسلامی

به حجاج

ماده ييست و چهارم:

(۱) معلمين مکلف اند که در اوقات مناسب به حجاج در رابطه به امارت اسلامي بخش‌های ذيل را تشرېح نمايند:^(۳۸)

۱- معرفت مقام عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى؛

۲- حيثيت، اهميت و ضرورت

(۳۷) المرجع السابق.

(۳۸) المرجع السابق.

اهميت او ضرورت.

شرعی امارت اسلامي.

(۲) معلمين مكلف دي، د دې مادې په (۱) فقره كې ذكر شوي معلومات په مناسبه، شرعي او ادبي ژبه، د نصيحت، دعوت او ترغيب په شكل وړاندې كړي. (۳۹)

(۲) معلمين مكلف اند، معلومات مندرج فقره (۱) اين ماده را به زبان مناسب، شرعي و ادبي به شكل نصيحت، دعوت و ترغيب ارائه نمايند. (۳۹)

تعديل

پنځه ويشتمه ماده:

د دې قانون د حكمنو تعديل، تزييد او لغو يوازې د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى په منظوري كېږي. (۴۰)

تعديل، تزييد و لغو احكام اين قانون، تنها به منظوری عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى صورت می گيرد. (۴۰)

انفاذ او خپرول

شپږ ويشتمه ماده:

دغه قانون د توشېح له نېټې څخه

انفاذ و نشر

ماده بیست و ششم:

این قانون از تاریخ توشیح

(۳۹) المرجع السابق.

(۴۰) - اصل الحكم وإدارة الشؤون أن يكون للسلطان، لأنه صاحب الإمامة الكبرى، وجميع من يعمل للعموم يكون وكيلا عنه، لكن الوكالة قد تكون بلا واسطة، كأن يقول السلطان لزيد: وكلتك بالحكم بين الناس، ولآخر بجباية الأموال وحفظها، ولآخر بحفظ الثغور، ولآخر بإدارة الأمور السياسية، ولآخر بعقاب المجرمين ... وقد يكون بالواسطة كأن يقلد السلطان إنسانا عملا ويفوض له العزل والنصب. (شرح المجلة لمحمد خالد الأتاسي ج ۴ ص ۵۰ المادة (۱۸۰۰) ط مكتبة حنفية، كويته.

- وظَاهِرُ كَلَامِهِمْ هَاهُنَا أَنَّ السِّيَاسَةَ هِيَ فِعْلُ شَيْءٍ مِنَ الْحَاكِمِ لِمَصْلَحَةٍ يَرَاهَا، وَإِنْ لَمْ يَرِدْ بِذَلِكَ الْفِعْلِ دَلِيلٌ جُزْئِيٌّ. البحر الرائق شرح كنز الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ۵ ص ۱۱).

- واتفق الأئمة على: أن الإمام الكامل تجب طاعته في كل ما يأمر به، ما لم يكن معصية. وعلى أن أحكام الإمام، وأحكام نائبه، ومن ولاة، نافذة. (الفقه علي المذاهب الأربعة، كتاب الحدود ج ۴ ص ۱۳۶۴ ط المكتبة الحفانيه محله بشاور).

رسمي جريدة

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۴۶/۱۲/۴ - ۱۴۰۴/۳/۱۱)

نافذ^(۴۱) او په رسمي جريده کې دې
خپور شي^(۴۲) او نور هغه قوانين چې د
عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى
له خوا تاييد يا توشيح شوي نه وي او يا له
دې قانون سره مغاير وي ملغي دي.^(۴۳)

نافذ^(۴۱) و در جريده رسمي نشر
گردد^(۴۲) و ساير قوانيني که از طرف
عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى
تأييد يا توشيح نشده باشد و يا با اين
قانون مغاير باشد، ملغي است.^(۴۳)

(۴۱) المرجع السابق.

(۴۲) وأما الإعلان في الجرائد فلم تكن أوراق حوادث في عصر الفقهاء كما هو في زماننا فلا يوجد بحث في الكتب الفقهية بشأن الإعلان بهذه الوساطة. ولكن الإعلان في زماننا بواسطة الأوراق المذكورة أيضًا جائز. ولكن بما أنه ليس كل الناس يقرءون الجرائد ويعرفون قراءتها وبما أنه لا توجد جرائد في كل محل فيجب الإعلان أيضًا بواسطة المنادي في مجامع الناس كما قال الفقهاء... [درر الحکام شرح مجلة الأحكام ج ۲ ص ۲۴۹ الناشر: دار الجیل].

(۴۳) - أن من يعرض عليه القانون يأخذ منه أمرًا باتباع قانون من قبله بأن يكتب أمره باتباعه. تقارير الرافعي ضميمه حاشية ابن عابدين. ج: ۱۶. ص: ۵۹۸. ط: دارلسلام. دمشق.

- قال في المراج لأن طاعة الإمام فيما ليس بمعصية واجبة اه [حاشية رد المحتار على الدر المختار ج ۲ ص ۱۷۲. دار الفكر للطباعة والنشر. بيروت].

- مطلب هل يبقى النبي بعد موت السلطان؟ لكن هل يبقى النبي بعد موت السلطان الذي نهى بحيث لا يحتاج من بعده إلى نهي جديد أفتى في الخيرية بأنه لا بد من تجديد النهي ولا يستمر النهي بعده وبأنه إذا اختلف الخصمان في أنه منهي أو غير منهي فالقول للقاضي ما لم يثبت المحكوم عليه النهي وأطال في ذلك وأطاب فراجع. وأما ما ذكره السيد الحموي أيضا من أنه قد علم من عاداتهم يعني سلاطين ل عثمان نصرهم الرحمن من أنه إذا تولى سلطان عرض عليه قانون من قبله وأخذ أمره باتباعه فلا يفيد هنا لأن معناه أن يلتزم قانون أسلافه بأن يأمر بما أمروا به وينهي عما نهوا عنه ولا يلزم منه أنه إذا ولي قاضيا ولم ينهه عن سماع هذه الدعوى أن يصير قاضيه منهيًا بمجرد ذلك وإنما يلزم منه أنه إذا ولاه ينهيه صريحًا ليكون عاملاً بما التزمه من القانون كما اشتهر أنه حين يوليه الآن يأمره في منشوره بالحكم بأصح أقوال المذهب كعادة من قبله وتمايم الكلام على ذلك في كتابنا تنقيح الحامدية فراجع وأطلنا الكلام عليه أيضا في كتابنا تنبيه الولاة والحكام [رد المختار على الدر المختار ج ۵ ص ۴۲۰ الناشر: دار الفكر بيروت].

- أنهم صرحوا أن المباح في نفسه قد يصير حرامًا من حكم الأمير من جهة أن الله أمر بطاعتهم، فقال: {أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولى الأمر منكم} فحينئذ لو رأى الأمير أن يمنع الناس عن أكل شيء لمصلحة بدت له، يجب عليهم أن لا يأكلوه، ويحرم عليهم. إلا أن تلك الحرمة تقتصر على مدة إمارته فقط، ولا يتجاوزها، فهي حرمة مؤقتة. ومن هذا الباب تحريم التمايك، فإنه قد نهى عنه بعض السلاطين، فاحفظه. [فيض الباري على صحيح البخاري ج ۲ ص ۴۰۸ الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين و على آله
واصحابه اجمعين.

فرمان

عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله
تعالی در مورد جلو گیری از
رواج های نادرست هنگام
خویشی، عروسی ها، مصیبت ها و
همچنان بازگشت از
حج و عمره

شماره: (۱۷)

تاریخ: ۱۴۴۶/ ۹ / ۱۶ هـ.ق

دين الله تعالى كه خاتم النبيين حضرت
محمد صلى الله عليه وسلم به انسانان
رسانده و بيان کرده است، هر نوع
نيکبختی، آسایش و خوشی دنيا و
آخرت در آن نهفته است، كه با
عملی کردن آن يقيناً تمام مشكلات
انسانان حل و در هر مرحله زندگی از
سهولت های بی نظير بهره مند می باشند،
الله تعالى دين خود را دوست دارد و
از روی مهربانی بندگان خویش را

د خېښی، ودونو، مصیبتونو او

همداراز له حج او عمرې څخه

د راستېدو پر مهال د ناسمو

رواجونو د مخنيوي

په هکله د عاليقدر امير المؤمنين

حفظه الله تعالى

فرمان

گڼه: (۱۷)

نېټه: ۱۴۴۶ / ۹ / ۱۶ هـ.ق

د الله تعالى دين چې خاتم النبيين
حضرت محمد صلى الله عليه وسلم
انسانانو ته رسولی او بيان کړی دی،
د دنيا او آخرت هر ډول نېکمرغي،
ښېرازي او خوښي پکې نغښتې ده،
چې عملي کولو سره يې يقيناً د
انسانانو ټولې ستونزې حل او د ژوند
په هره مرحله کې يې له بې سارې
اسانتياوو څخه برخمن وي، الله تعالى
ته خپل دين خوښ دی او خپلو

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

به تفکر، تدبر و عملی کردن آن دعوت نموده است و جهت عملی کردن دین در تمام عرصه‌های زندگی، حضرت محمد صلی الله علیه وسلم را الگو قرار داده است و هرآنچه که نبی صلی الله علیه وسلم به امت عرضه کرده است، به عملی کردن و هرآنچه که از آن منع کرده است به خودداری از آن، حکم نموده است.

چنانچه الله جل جلاله در آیات ذیل فرموده اند:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ...﴾ (الأحزاب: ۲۱)

ترجمه: هر آئینه به تحقیق است برای شما در (کار) رسول الله اقتدای نیک بهتر.

همچنان الله جل جلاله فرموده اند: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً مِّنَ رَبِّكَ﴾ (الحشر، آیت: ۷).

ترجمه: و آنچه که داده به شما رسول (الله)، پس بگیرد آنرا؛

بندگانو ته یی د مهربانی. له مخې د فکر، تدبر او عملي کولو بلنه ورکړې ده او د ژوند په ټولو ساحو کې د دین عملي کولو لپاره یې حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نمونه ګرځولی دی او د هر هغه څه چې نبی صلی الله علیه وسلم امت ته وړاندې کړي دي د عملي کولو او له هر هغه څه څخه چې منع کړي یې دي د ځان ساتلو حکم یې کړی دی.

لکه څنګه چې الله جل جلاله په لاندې آیتونو کې فرمایلي دي:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ...﴾ (الأحزاب: ۲۱)

ژباړه: خامخا په تحقیق سره دی تاسو لره په (کار د) رسول الله کې اقتداء غوره نیکه (کابلی تفسیر).

همداراز الله جل جلاله فرمایلي دي: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً مِّنَ رَبِّكَ﴾ (الحشر، آیت: ۷).

ژباړه: او هغه څه چې درکړي تاسې ته رسول (د الله)، نو واخلئ هغه؛ او

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

و آنچه که منع می‌کند شما را (رسول الله) از آن، پس بازایستید (طلبش نکنید).

دیگر اینکه؛ هر آنچه که در دین نباشد، رسول الله صلی الله علیه وسلم آنرا مردود و باطل گردانیده است. چنانچه از حضرت عایشه رضی الله عنها روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ.^(۱)

ترجمه: شخصی که عملی را انجام داد که در دین ما نباشد، آن مردود و باطل است.

از حضرت شعبی رحمه الله تعالی روایت است که حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه فرمود: يَا أَيُّهَا النَّاسُ رُدُّوا الْجَهَالَاتِ إِلَى

هغه څه چې منع کوي (رسول الله) تاسې له هغه څخه، نو بېرته شی (مه یې غواړئ) (کابلی تفسیر).

بله دا؛ هر هغه څه چې په دین کې نه وي، رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه مردود او باطل ګرځولي. لکه څنګه چې له حضرت عائشې رضي الله تعالى عنها روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ.^(۱)

ژباړه: چا چې داسې یو عمل وکړ چې زموږ په دین کې نه وي، هغه مردود او باطل دی.

له حضرت شعبی رحمه الله تعالی څخه روایت دی چې حضرت عمر بن الخطاب رضي الله تعالی عنه وفرمایلي: يَا أَيُّهَا النَّاسُ رُدُّوا الْجَهَالَاتِ إِلَى

(۱) رواه مسلم في صحيحه، د حديث شمېره (۳۲۴۳)، قال أهل اللغة: الرد هنا بمعنى المردود: أي فهو باطل غير معتد به وهذا الحديث قاعدة عظيمة من قواعد الدين وهو من جوامع الكلم التي أوتىها المصطفى صلى الله عليه وسلم فإنه صريح في رد كل بدعة وكل مخترع، وهو صريح في ترك كل محدثة سواء أحدثها فاعلها أو سبق إليها، وهذا الحديث مما ينبغي حفظه وإشاعته واستعماله في إبطال المنكرات فإنه يتناول ذلك كله. شرح النووي على صحيح مسلم (۱۸/۴)، ط: دارالكتاب العربي، بيروت لبنان.

السنة^(۲)

ژباړه: ای خلکو! جاهلانه (د سنتو خلاف) طریقي سنتو ته واپړوئ (د سمون کوشش یې وکړئ). پورته آیتونو، حدیث شریف او مبارک اثر ته په کتو، اسلامي امارت غواړي چې د ژوند په ټولو ساحو کې د سنت خلاف طریقي سنت ته واپړوي، بناءً دا چې؛ نکاح (واده کول) سنت ده؛ خو متأسفانه زموږ په ټولنه کې له دغه شرعي او مسنون عمل سره ناسم او تاواني رواجونه تر دې حده ګډه شوي چې خلک یې نه یوازې په دنيوي لحاظ له ملا ماتوونکو مالي زیانونو سره مخ کېږي؛ بلکې په دیني لحاظ هم ډېر منکرات پکې ترسره کېږي چې د څو مواردو یې دلته د اصلاح او مخنیوي په موخه یادونه کېږي:

السنة^(۲)

ترجمه: ای مردم! طُرق جاهلانه (خلاف سنت) را به سنت برگردانید (تلاش اصلاح آنرا کنید). با توجه به آیات، حدیث شریف و اثر مبارک فوق، امارت اسلامی می‌خواهد که طُرق خلاف سنت را در تمام عرصه‌های زندگی به سنت برگرداند، بناءً اینکه؛ نکاح (ازدواج) سنت است؛ اما متأسفانه در جامعه ما رواج‌های نادرست و زیان‌آور با این عمل شرعی و مسنون به حدی آمیخته شده که مردم را نه تنها از لحاظ دنیوی با زیان‌های مالی کمرشکن مواجه کرده، بلکه از لحاظ دینی نیز منکرات زیاد در آن انجام می‌شود که به هدف اصلاح و جلوگیری، چند مورد آن در اینجا ذکر می‌شود:

(۲) رواه البيهقي في السنن الكبرى، مسلسلہ شمېره (۱۵۳۲۲).

**زيادت در مهرها کار شايسته
نیست:**

شریعت، در عروسی‌ها ترغیب آسانی
و اجتناب از مصارف گزاف را
می‌دهد.

از حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها
روایت است که رسول الله صلی الله
عليه وسلم فرموده اند: «إِنَّ أَكْثَرَ
النِّكَاحِ بَرَكَهٌ أَيْسَرُهُ مَوْثِقَةٌ».^(۳)

ترجمه: به تحقیق، با برکت‌ترین نکاح
آنست که هزینه‌اش کم باشد.

در حدیث شریف دیگری می‌آید:
"تَيَاسَرُوا فِي الصَّدَاقِ، إِنَّ الرَّجُلَ
يُعْطَى الْمَرْأَةَ حَتَّى يَنْقَى ذَلِكَ فِي نَفْسِهِ
عَلَمًا حَسِيكَةً..."^(۴)

ترجمه: با یکدیگر در مهر آسانی
کنید (یعنی مهر کم تعیین نمایند)؛
زیرا گاهی مرد به زن آنقدر مهر
می‌دهد که به سبب آن در دلش با آن
زن کینه (نفرت) پیدا می‌شود.

حضرت عمر رضی الله عنه فرموده

**په مهرنو کي زياتوالی غوره کار
نه‌دی:**

شریعت، په ودونو کې د اسانتیا او له
درنو مصارفو څخه د ډډې کولو
ترغیب ورکوي.

له حضرت عائشې رضي الله تعالى
عنها څخه روايت دی چې، رسول الله
صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: «إِنَّ
أَكْثَرَ النِّكَاحِ بَرَكَهٌ أَيْسَرُهُ مَوْثِقَةٌ».^(۳)

ژباړه: په تحقيق سره، ډېره برکتی
نکاح هغه ده چې لگښت يې لږ وي.

په يو بل حديث شريف کې راځي:
"تَيَاسَرُوا فِي الصَّدَاقِ، إِنَّ الرَّجُلَ
يُعْطَى الْمَرْأَةَ حَتَّى يَنْقَى ذَلِكَ فِي نَفْسِهِ
عَلَمًا حَسِيكَةً..."^(۴)

ژباړه: په مهر کې له يو بل سره آسانی
کوي (يعنې لږ مهر ټاکي) ځکه کله
نارینه، ښځې ته دومره مهر ورکړي
چې له امله يې له هغې ښځې سره په
زړه کې کينه (نفرت) پيدا شي.

حضرت عمر رضي الله عنه فرمايلي

(۳) مسند أحمد (۷۵/۴۱) رقم الحديث (۲۴۵۲۹)، مُسْنَدُ الصِّدِّيقَةِ عَائِشَةَ بِنْتِ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا.

(۴) مصنف عبد الرزاق الصنعاني (۱۷۴/۶)، رقم الحديث (۱۰۳۹۸).

دي:

است:

أَلَا لَا تُغَالُوا صَدَقَةَ النِّسَاءِ، فَإِنَّهَا لَوْ
كَانَتْ مَكْرُمَةً فِي الدُّنْيَا، أَوْ تَقْوَى
عِنْدَ اللَّهِ لَكَانَ أَوْلَاكُمْ بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.^(۵)

أَلَا لَا تُغَالُوا صَدَقَةَ النِّسَاءِ، فَإِنَّهَا لَوْ
كَانَتْ مَكْرُمَةً فِي الدُّنْيَا، أَوْ تَقْوَى
عِنْدَ اللَّهِ لَكَانَ أَوْلَاكُمْ بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.^(۵)

ژباړه: خبردار! د ښځو مهرونه
ډېر مه زیاتوئ؛ ځکه که
د مهر زیاتوالی دنیوي عزت او یا د
الله عزوجل په نزد تقوی وای، نو نبی
صلی الله علیه وسلم یې تر تاسې زیات
مستحق و.

ترجمه: آگاه باشید! مهرهای زنان را
بسیار زیاد نکنید؛ زیرا اگر زیادت
مهر، عزت دنیوی یا تقوی در نزد
الله عزوجل می‌بود، پس نبی صلی الله
علیه وسلم بیشتر از شما مستحق
آن بود.

له يادو او ځينو نورو مبارکو حديثونو
څخه په استدلال سره، فقهاء كرامو
رحمة الله تعالى عليهم په مهر كې
تخفيف مسنون او مرغوب
بللی دی.^(۶)

با استدلال از احاديث مبارك
متذکره و برخی دیگر،
فقهای کرام رحمة الله تعالى عليهم
تخفيف در مهر را مسنون و مرغوب
دانسته اند.^(۶)

(۵): (صحيح سنن أبي داود، باب الصداق، برقم: ۱۸۳۴).

(۶): «ولكن يسن تخفيف الصداق وعدم المغالاة في المهور، لقوله صلى الله عليه وسلم: «إن أعظم النكاح بركة أيسره مؤونة» وفي رواية «إن أعظم النساء بركة أيسرن صداقاً» وروى أبو داود وصححه الحاكم عن عقبة بن عامر حديث: «خير الصداق أيسره». والحكمة من منع المغالاة في المهور واضحة وهي تيسير الزواج للشباب، حتى لا ينصرفوا عنه، فتقع مفاسد خلقية واجتماعية متعددة، وقد ورد في خطاب عمر السابق: «وإن الرجل ليغلي بصدقة امرأته حتى يكون لها عداوة في قلبه». الفقه الاسلامي وادلته (۶/۲۷۶۴) دار الفكر - سورية - دمشق.

مهر، حق زن منکوحه است و خوردن آن به هيچ شخص ديگري صحيح نيست.

مهر، حق زن است و هيچ شخص ديگري حق ندارد که آنرا بدون رضایت وی مصرف کند، حتی اینکه فقهاء رحمهم الله تعالى می گویند: پدران و پدرکلان هایی که مهر دختران یا نواسه ها را می خورند، آنان غاصب و ضامن مهر اند؛ در صورتی که پدر و پدرکلان با خوردن مهر غاصب شمرده می شوند، پس به برادر، کاکا و اقارب ديگر قطعاً هيچ راهی وجود ندارد که مهرهای خواهران، برادرزاده ها و یا دختران خویشاوند ديگري را بخورند یا آنرا بدون رضایت آنان مصرف کنند.^(۷)

مهر، د منکوحې ښځې حق دی او بل هېچا ته يې خوړل صحيح نه دي.

مهر، د ښځې حق دی بل هېڅوک حق نه لري چې د هغې له خوښې پرته يې مصرف کړي، تر دې چې فقهاء رحمهم الله تعالى وايي: کوم پلرونه او نیکونه چې د لوڼو یا لمسیو مهرونه خوري هغوی غاصب او د مهر ضامن دي؛ نو چې پلار او نیکه د مهر په خوړلو غاصب ګڼل کېږي، ورور، تره او نورو خپلوانو ته خو ښځې هېڅ لاره نه شته چې د خویندو، ورېرونو او یا د نورو خپلوانو نجونو مهرونه وخوري یا يې د هغوی له خوښې پرته مصرف کړي.^(۷)

(۷) فَحَاصِلُهُ: أَنَّ فِي الْمَهْرِ حَقَّوَقًا ثَلَاثَةً: أَحَدُهُمَا حَقُّ الشَّرْعِ وَهُوَ أَنْ لَا يَكُونَ أَقَلُّ مِنْ عَشْرَةِ دَرَاهِمٍ أَوْ مَا يُسَاوِيهَا. وَالثَّانِي حَقُّ الْأُولِيَاءِ وَهُوَ أَنْ لَا يَكُونَ أَقَلُّ مِنْ مَهْرِ الْمُثَلِّ. وَالثَّلَاثُ حَقُّ الْمَرْأَةِ وَهُوَ كَوْنُهُ مُلْكًا لَهَا، ثُمَّ حَقُّ الشَّرْعِ، وَالْأُولِيَاءِ مُزَاعًى وَقِفَتِ الثُّبُوتُ فَقَطُّ فَلَا حَقَّ لِهُمَا حَالَةَ الْبَقَاءِ. البحر الرائق (۳/ ۱۴۴).

- (المُلَادَّةُ ۹۷): لَا يَجُوزُ لِأَحَدٍ أَنْ يَأْخُذَ مَالَ أَحَدٍ بِلَا سَبَبٍ شَرْعِيٍّ. مجلة الأحكام العدلية (ص: ۲۷).

نعم إن كان الأب يأكل مهور البنات كالفلاحين والأعراب فالقول بتضمينه إذا مات مجهلاً ظاهر: لأنه غاصب من أول الأمر؛ لأنه إنما قبض المهر لنفسه لا لبنته فليكن التعويل على هذا التفصيل والله تعالى أعلم.. العقود الدرية في تنقيح الفتاوى الحامدية (۲/ ۷۴).

پدران و اقارب اگر از خوردن مهر منع شوند، مهرها خودبه خود کاهش می یابد؛ زیرا امروزه پول زیاد آنست که به نام مهر گرفته می شود، اما پدر یا اقارب دیگر آنرا می خورند و پول بسیار کم را به نام مهر به زنان می دهند.

بناءً تعدادی از رواج هایی که علاوه بر منع شرعی و اسراف، باعث مشکلات اقتصادی و نابسامانی های اجتماعی و اخلاقی به سطح بلند شده است، از طرف هیئت مشترک گماشته شده، از علمای کرام مجالس فقهی مربوط دارالافتای مرکزی امارت اسلامی افغانستان، شیوخ عظام معتبر افغانستان، اعضای محترم کمیسیون اقتصادی و نمایندگان وزارت ها و ادارات ذی ربط امارتی

پلرونه او خپلوان که د مهر له خوړلو راوگرځول شي، مهرونه خپله راکمېږي؛ ځکه نن سبا ډېرې پیسې هغه دي چې د مهر په نوم اخیستل کېږي خو پلار یا نور خپلوان یې خوري او بنځو ته د مهر په نوم ډېرې کمې پیسې ورکوي.

بناءً هغه څو رواجونه چې پر شرعي منعې او اسراف سربېره په لوړه کچه د اقتصادي ستونزو او د اجتماعي او اخلاقي ناخوالو سبب ګرځېدلي دي، چې د افغانستان اسلامي امارت د مرکزي دارالافتاء اړوند د فقهې مجالسو د علماء کرامو، د افغانستان د معتبرو شیوخ عظامو، د اقتصادي کمېسیون د محترمو غړو او د اړوندو وزارتونو او امارتي ادارو د ګډ ګمارل شوي هیئت د استازو له لوري

إِذَا كَانَ لِابٍ مِّمَّنْ يَأْكُلُ مَهْرَ الْبَنَاتِ كَالْفَلَاحِينَ وَالْأَعْرَابِ، قَالَ قَوْلٌ بِتَضْمِينِهِ إِذَا مَاتَ مَجْهَلًا ظَاهِرًا لَنَّهُ غَاصِبٌ مِنْ أَوَّلِ الْأَمْرِ، لَنَّهُ إِثْمًا قَبِضَ الْمَهْرَ لِنَفْسِهِ لَا لِبَنَتِهِ، فَلْيَكُنْ التَّعْوِيلُ عَلَى هَذَا التَّفْصِيلِ وَمِثْلُهُ الْجَدُّ كَمَا مَرَّاهُ قَرَهُ عَيْنَ الْأُخْيَارِ لِتَكْمِلَةِ رَدِّ الْمُحْتَارِ عَلَي الدَّرِّ الْمُخْتَارِ (۸/ ۴۸۲).

وَإِنَّمَا يَمْلِكُ الْأَبُ قَبْضَ الصَّدَاقِ بِرِضَاهَا دَلَالَةً فَيَبْرَأُ الزَّوْجُ بِالْإِثْمِ وَلِهَذَا لَا يَمْلِكُ مَعَ نَهْيِهَا، وَالْجَدُّ كَالْأَبِ كَمَا فِي الْخَانِيَّةِ.... بِخِلَافِ سَائِرِ الْأَوْلِيَاءِ لَيْسَ لَهُمْ حَقُّ قَبْضِ مَهْرِهَا بِدُونِ أَمْرِهَا؛ لِأَنَّهُ مَغْتَبَرُ الْبَحْرِ الرَّائِقِ (۱۱۸/۳).

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

تشخيص شول چې په هکله يې لاندې
مراتب منظوروم:

نکات قابل رعايت در امور

مربوط به عروسي

ماده اول:

(۱) ولي دختر بالغ که اکثر اوقات
پدر يا برادر وی می باشد، شرعاً
مكلف است، حقوق شرعی وی را
رعايت نماید.

(۲) ولي دختر بالغ شرعاً مسئوليت
دارد، در نامزد کردنش با وی
مشوره و نظر مثبت وی را
اخذ نماید.

(۳) ولي دختر بالغ، شرعاً نمی تواند
بدون رضایت وی، وی را جبراً به
شخصی به نکاح بدهد.

(۴) هرگاه ولي دختر بالغ، دختر
مذکور را بدون رضایت وی
جبراً به شخصی به نکاح بدهد،
وی می تواند به محاکم
و ادارات مربوط شکایت
و عريضه کند، در این صورت،

تشخيص شول چې په هکله يې لاندې
مراتب منظوروم:

د واده په اړوندو امورو کې د

رعايت وړ ټکي

لومړۍ ماده:

(۱) د بالغې نجلۍ ولي چې اکثره
اوقاتو کې د هغې پلار يا ورور وي
شرعاً مکلف دی، د هغې د شرعي
حقوقو رعايت وکړي.

(۲) د بالغې نجلۍ ولي شرعاً
مسئوليت لري، د هغې په کوزده
کولو کې له هغې سره مشوره او د
هغې مثبت نظر واخلي.

(۳) د بالغې نجلۍ ولي، شرعاً نه شي
کولای د هغې له خوښې پرته په اجبار
سره يې چاته په نکاح ورکړي.

(۴) که د بالغې نجلۍ ولي، ياده نجلۍ
د هغې له خوښې پرته په اجبار سره
چاته په نکاح ورکړه، هغه کولای
شي محاکمو او اړوندو
ادارو ته شکایت او عريضه وکړي،
په دې صورت کې د عاليقدر

رعايت فرمان شماره (۸۳ج ۱) مؤرخ
(۲۷/۴/۱۴۴۳ هـ.ق) عاليقدر
اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى در مورد
حقوق زنان ضروري است.

(۵) زن از نظر اسلام در موضوع
نکاح مانند مرد مستقل است، به هيچ
صورت مال کسی نمی گردد و بعد از
فوت شوهر خود يا طلاق، خانواده
خسر و يا هم خانواده پدر نمی تواند
وی را بدون رضایت و مشوره وی،
به زور به شخصی دیگری به نکاح
بدهد، وی با رضایت خود در جایی و
با هر شخصی که بخواهد، مطابق
اصول شرعی نکاح کرده می تواند.

(۶) مهري که در نکاح به زن داده
می شود حق زن است و شخصی
نمی تواند آنرا از وی بگيرد، در اين
باره، رعايت فرمان شماره (۸۳ج ۱)
مؤرخ (۲۷/۴/۱۴۴۳ هـ.ق)
عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى
در مورد حقوق زنان ضروري
است.

(۷) هرگاه شخصی بر دختر يا زنی

اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى
د (۲۷/۴/۱۴۴۳ هـ.ق) نپتي د
(۸۳ج ۱) گنه د بنحو د حقونو فرمان
رعايت ضروري دی.

(۵) بنځه، د اسلام له نظره د نکاح
کولو په موضوع کې د نارینه په څېر
خپلواکه ده، په هېڅ صورت د چا
مال نه څرخي او د خپل مېړه له مړینې
او يا طلاق وروسته، د دې له خوښې
او مشورې پرته يې خسرگنۍ او يا هم
پلارگنۍ په زوره بل چاته په نکاح
نه شي ورکولای، په خپله خوښه چېرته
او چا سره چې وغواړي، له شرعي
اصولو سره سم نکاح کولای شي.

(۶) کوم مهر چې په نکاح کې بنځې
ته ورکول کېږي، هغه د بنځې حق
دی او څوک يې نه شي ترې
اخيستلی، په دې هکله د عاليقدر
اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى
د (۲۷/۴/۱۴۴۳ هـ.ق) نپتي د
(۸۳ج ۱) گنه د بنحو د حقونو فرمان
رعايت ضروري دی.

(۷) که څوک په کومه نجلی يا بنځه

فير كند يا پيكي وي را قطع كند و يا بالاي وي چادر بيندازد، با اين و يا طريقه ديگري جبراً وي را خانم خود بيندازد، اين عمل غير شرعي و جرم است، چنين اشخاص به محاكم امارت اسلامي معرفي شونند، تا به سزاي جرم خويش برسند.^(۸)

(۸) نامزدی که در آن عقد (ايجاب و قبول) در حضور شاهدان صورت نگرفته باشد، شرعاً نکاح محسوب نمی شود.

(۹) در شريعت اسلامي اندازه كم مهر، ده درهم و اندازه زياد آن حد ندارد، اگر زن راضي باشد، با ده درهم يا با مال معادل آن نيز نکاح صورت مي گيرد، اگر رضاييت وي نباشد، پس به جز از پدر يا پدرکلان دلسوز و خيرخواه، اقارب ديگر و يا پدر و پدرکلان بد اختيار نمی توانند که به مهر کمتر از اندازه مهر مثل

دزي و کري يا بي پيكي پري کري او يا خادر پري و اچوي، په دي او يا په بلي طريقې سره په جبري توگه هغه خپله بنځه وگني، دا غير شرعي عمل او جرم دی، داسې اشخاص دي د اسلامي امارت محاکمو ته معرفي کړل شي، ترڅو د خپل جرم په سزا ورسېږي.^(۸)

(۸) هغه کوزده چې د شاهدانو په مخ کې عقد (ايجاب او قبول) پکې نه وي شوی، شرعاً نکاح نه بلل کېږي.

(۹) په اسلامي شريعت کې د مهر کمه اندازه لس درهمه او زیاته اندازه يې حد نه لري، که مېرمن راضي وي، په لس درهمه يا د هغې په معادل مال هم نکاح کېږي، که د هغې خوښه نه وي، بيا له زړه سوانده او خيرخواه پلار يا نيکه پرته نور خپلوان او يا بد اختياره پلار او نيکه نه شي کولای چې تر مهر مثل په کمه اندازه د هغې

(۸) قال الزيلعي: وليس في التعزير شيء مقدر. وإنما هو مفوض إلى رأي الإمام على ما تقتضي جنابهم الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (۶۲/۴) الناشر: دار الفكر-بيروت.

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

نکاح وی را عقد نمایند و اگر به اندازه کمتر از مهر مثل نکاح وی را عقد کرده باشند، چنین نکاح صحیح نیست؛ مهر حق زن است، اقارب برای خود هیچ پولی را نه طلب و نه اخذ کرده می‌توانند.^(۹)

(۱۰) شریعت اسلامی، به کم کردن مهر ترغیب کرده است؛ مردم سعی نمایند که رواج گرفتن مهر زیاد را پایان دهند و به مهر کم اکتفاء کنند.

(۱۱) علاوه بر مهر، اخذ پول به نام ولور، غذا، بابری (اضافه ستانی از مهر تعیین شده)، طویانه و خوبسی (مصرف عروسی) از طرف خانواده

نکاح وترې او که یې تر مهر مثل په کمه اندازه د هغې نکاح ترلې وي، داسې نکاح صحیح نه ده؛ مهر د مېرمنې حق دی، خپلوان د ځان لپاره یوه پیسه هم نه غوښتلی او نه اخیستلی شي.^(۹)

(۱۰) اسلامي شریعت د مهر د کموالي ترغیب کړی دی؛ خلک دې هڅه وکړي چې د زیات مهر اخیستلو رواج ختم او په کم مهر دې اکتفاء وکړي.

(۱۱) له مهر څخه علاوه د ولور، خوړې، بابري، طویانې او خوبسي په نامه د خسرګنۍ له خوا او یا

(۹) (وَإِنْ كَانَ الْمَرْؤُوعُ غَيْرَهُمَا) أَيِ غَيْرِ الْأَبِ وَأَبِيهِ وَلَوْ الْأُمُّ أَوْ الْقَاضِي (لَا يَصِحُّ) النِّكَاحُ (مِنْ غَيْرِ كُفْءٍ أَوْ بَعْدِ فَاحِشٍ أَصْلًا) وَمَا فِي صَدْرِ الشَّرِيعَةِ صَحٌّ وَلَهُمَا فَسْخُهُ وَهُمْ (وَإِنْ كَانَ مِنْ كُفْءٍ وَبِمَهْرِ الْمُثْلِ صَحٌّ وَ) لَكِنْ (لَهُمَا) أَيِ لِصَغِيرٍ وَصَغِيرَةٍ وَمُلْحَقٍ بِهِمَا (خِيَارُ الْفَسْخِ) وَلَوْ بَعْدَ الدُّخُولِ (بِالْبُلُوعِ أَوْ الْعِلْمِ بِالنِّكَاحِ بَعْدَهُ) لِقُصُورِ الشَّفَقَةِ. الدر المختار مع رد المحتار (۶۷/۳).

- لَكِنَّ الْمُفْتَى بِهِ الْآنَ بَطْلَانُهُ كَالصَّغِيرَةِ الَّتِي زَوَّجَهَا غَيْرُ الْأَبِ وَالْجَدِّ غَيْرِ كُفْءٍ أَوْ بِدُونِ مَهْرِ الْمُثْلِ. (رد المحتار) (۶۰۹/۳).

وَلَوْ أَكْرَهَتْ عَلَى أَنْ تَزَوَّجَتْهُ بِأَلْفٍ، وَمَهْرُ مِثْلِهَا عَشْرَةُ أَلْفٍ زَوَّجَهَا أَوْلِيَاؤُهَا مُكْرِهِينَ فَالنِّكَاحُ جَائِزٌ وَيَقُولُ الْقَاضِي لِلزَّوْجِ: إِنْ شِئْتَ أَتَمِّمَ لَهَا مَهْرَ مِثْلِهَا وَهِيَ أَمْرَأَتُكَ إِنْ كَانَ كُفُوءًا لَهَا، وَإِلَّا فَرَّقَ بَيْنَهُمَا وَلَا شَيْءَ لَهَا إِلَّا خُفَافُهُمْ. الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (۲۱/۳).

- نَعَمْ إِذَا كَانَ مُتَهَيِّكًا لَا يَنْفَدُ تَزْوِيجُهُ إِذَاهَا بِنَقْصٍ عَنْ مَهْرِ الْمُثْلِ وَمِنْ غَيْرِ كُفْءٍ. (رد المحتار) (۵۴/۳).

خسر و يا به نام
رواجهای ديگر جايز نيست، فقهای
کرام رحمهم الله آنرا رشوت
محسوب می نمايند.^(۱۰)

(۱۲) بعد از نامزدی، برگزاري
پايوازی و شیرینی خوری (دستمال
کلان) و يا مهمانی ها به نامهای ديگر،
رواجهای بی جا است از آن اجتناب
شود، اجازه دوبار دستمال
(دستمال کلان) بردن نيست
و در یکبار دستمال (دستمال خرد)
تعداد مهمانان مرد و زن نیز
به اندازه کم باشد و در اين مراسم
تحفه دادن به جز از داماد و عروس
به شخص ديگری، منع است؛ البته
تحايف به داماد و عروس
نیز مطابق توان؛ فقط لباس و اشیای
عادی زينت و آرايش باشد؛ موتر،

د نور و رواجونو په نوم
پيسې اخيستل جائز نه دي،
فقهاء کرام رحمهم الله يې رشوت
گڼي.^(۱۰)

(۱۲) له کوزدې وروسته د پښه
خلاصې يا پښه ارتي او شريني خوري
(غټ دستمال) او يا په نورو نومونو
سره مېلمستياوې جوړول، بېخايه
رواجونه دي، ډډه دې ورڅخه وشي،
د دوه ځله دستمال وړلو
(غټ دستمال) اجازه نه شته او په يو
ځل دستمال (وړوکی دستمال) کې به
هم د نارينه او ښځينه مېلمنو تعداد په
کمه اندازه وي او په دې مراسمو کې
له زوم او ناوې پرته بل چاته تحفې
ورکول منع دي؛ البته زوم او ناوې ته
تحايف به هم د وسعې مطابق يوازې
جامې او نور د ډول او سينگار عادي

(۱۰) ومن السحت: ما يأخذه الصهر من الختن بسبب بنته بطيب نفسه حتى لو كان بطلبه يرجع الختن به
مجتبى. (رد المحتار) (۶/ ۴۲۴)

(أخذ أهل المرأة شيئاً عند التسليم للزوج أن يسترده) لأنه رشوة. (قوله عند التسليم) أي بأن أبي أن
يسلمها أخوها أو نحوه حتى يأخذ شيئاً، وكذا لو أبى أن يزوجه للزوج الاسترداد قائماً أو هالكا لأنه
رشوة. الدر المختار مع رد المحتار (۳/ ۱۵۶).

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

موترسايکل، خانه (منزل) و ساير اشياى قيمتى مانند آن در تحفه داده نشود.

(۱۳) مراسم دستمال در هوتل نباشد؛ زيرا اين اسراف است و الله تعالى فرموده اند: ﴿يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾ (الاعراف: آيت ۳۱).

ترجمه: اى فرزندان آدم! بگيريد شما زينت (زيبايى) را نزد خويش (از وقت) از هر نماز (به پوشيدن لباس پاک (لباس) ستر عورت) و بخوريد و بنوشيد و اسراف (مصرف بى جا) نکنيد شما، بدون شک الله خوش ندارد مسرفان (اسراف کنندگان) را.

(۱۴) بعد از نامزدى و نکاح، سعى شود که در صورت امکان هرچه زودتر، عروسى صورت گيرد.

(۱۵) بعد از نامزدى، پوشاک (لباسهاى) رواجى و تکرارى منع

شيان وي؛ موټر، موترسايکل، کور (سرای) او داسې نور قيمتي شيان به په تحفه کې نه ورکول کېږي.

(۱۳) د دستمال مراسم به په هوتل کې نه وي؛ ځکه دا اسراف دى او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾ (الاعراف: آيت ۳۱).

ژباړه: اى زامنو د آدمه! واخلي تاسې زينت (نبائست) خپل په نزد (د وخت) د هر لمانځه (په اغوستلو د پاکو کاليو (جامو) د عورت ستر) او خورئ او څښئ او اسراف (بې ځايه خرڅ) مه کوئ تاسې، بې شکه چې الله نه خوښوي مسرفان (بې ځايه خرڅ کوونکي). (کابلي تفسير)

(۱۴) له کوزدې او نکاح وروسته دې هڅه وشي چې د امکان په صورت کې هر څومره چې ژر وي، واده وشي.

(۱۵) له کوزدې وروسته رواجي او تکراري پوښونه (جوړې) منع دي،

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

است، یکبار در سال اجازه بردن پوش (لباس) فقط به عروس از طرف داماد مطابق توان بدون اسراف می‌باشد، بردن پوشاک (لباس) از طرف عروس به داماد مطلقاً منع است.

(۱۶) مراسم ولیمه و عروسی بدون اسراف و ریاء، مطابق توان داماد در مکان و موترهای دلخواه وی برگزار شود، خانواده عروس نمی‌تواند وی را مجبور کند که مراسم عروسی را در هوتل یا موترهای قیمتی برگزار نماید.

(۱۷) داماد مراسم عروسی را در موترهای امارتی برگزار نکند.

(۱۸) هنگام عروسی، غذا یا طوی (خوراک پخته یا خام) از طرف داماد به خانواده عروس برده نشود، همچنین طلب و اخذ مصارف شیرینی خوری و پوشاک نیز منع است، همچنان طلب رخت‌ها به نام دودی و چادر و یا به سایر نام‌ها از داماد منع است و بر اساس شریعت

په کال کې یو ځل د زوم له‌خوا یوازې ناوې ته له اسراف پرته د وسعې مطابق د پوښ (جوړې) وړلو اجازه شته، د ناوې له‌خوا زوم ته پوښ (جوړې) وړل مطلقاً منع دي.

(۱۶) د ولیمې او واده مراسم به له اسراف او ریاء پرته د زوم د وسعې مطابق د هغه د خوښې په ځای او موټرو کې ترسره کېږي، خسرګنۍ یې نه شي مجبور کولای چې په هوټل، یا قیمتي موټرو کې د واده مراسم ترسره کړي.

(۱۷) زوم به د واده مراسم په امارتي موټرونو کې نه ترسره کوي.

(۱۸) د واده پر وخت د زوم له‌خوا دې د ناوې کورنۍ ته خوړې یا طوی (پاخه یا خام خوراک) نه وروړل کېږي، همدارنګه د بولي (شیریني خورۍ) او جوړې د مصارفو اخیستل او غوښتل هم منع دي او همداراز له زوم څخه د دودي او ټکري په نوم او یا په نورو نومونو رختونه غوښتل منع

اخذ اشيای مذکور کار ناجائز
است. (۱۱)

(۱۹) حين انتقال عروس، از طرف
مامای عروس، همسالان عروس،
اهالی قريه و يا خدمتگار ديگري و يا
برای آنان طلب پول از خانواده داماد
منع است، البته اگر شخصی به نام
صدقه به رضایت خود به خدمتگار
قريه که همیشه در خوشی‌ها خدمت
اهالی قريه را انجام می‌دهد، باکی
ندارد. (۱۲)

(۲۰) برگزاری مسابقاتی در عروسی
که به برنده آن موتر، موترسايکل يا
چيز ديگري انعام داده می‌شود، منع
است، تا از اسراف بی جا جلوگیری
شود، البته مسابقات بازی‌های جایز

دي او د شريعت له مخې د يادو شيانو
اخيستل ناجائز کار دی. (۱۱)

(۱۹) د ناوې وړلو پر وخت د ناوې
د ماما، د ناوې د همزولو، د کلیوالو
او يا بل خدمتگار له خوا او يا د دوی
لپاره د زوم له کورنۍ څخه پیسې
غوښتل منع دي، البته که د کلي
خدمتگار ته چې همېشه په ښادیو کې
د کلیوالو خدمت کوي په خپله خوښه
څوک د صدقې په نوم پیسې ورکوي،
باک نه لري. (۱۲)

(۲۰) په ودونو کې د لوبو داسې
مسابقې جوړول چې گټونکي ته د
موتر، موترسايکل يا بل شي انعام
ورکول کېږي منع دي، ترڅو د
بېخايه اسراف مخه ونیول شي، البته د

(۱۱) ومن السحت: ما يأخذه الصهر من الختن بسبب بنته بطيب نفسه حتى لو كان بطلبه يرجع الختن به
مجتبى. (رد المحتار) (۴۲۴/۶)

(أخذ أهل المرأة شيئاً عند التسليم للزوج أن يسترده) لأنه رشوة. (قوله عند التسليم) أي بأن أبي أن
يسلمها أخوها أو نحوه حتى يأخذ شيئاً، وكذا لو أبى أن يزوجه للزوج الاسترداد قائماً أو هالكا لأنه
رشوة. الدر المختار مع رد المحتار (۱۵۶/۳).

(۱۲) (أخذ أهل المرأة شيئاً عند التسليم للزوج أن يسترده) لأنه رشوة. (قوله عند التسليم) أي بأن أبي أن
يسلمها أخوها أو نحوه حتى يأخذ شيئاً، وكذا لو أبى أن يزوجه للزوج الاسترداد قائماً أو هالكا لأنه
رشوة. الدر المختار مع رد المحتار (۱۵۶/۳).

که در آن انعام نباشد، برگزار شده می‌تواند.

(۲۱) فیرکردن (تیراندازی) و استفاده از وسایط امارتی حین مراسم نامزدی، دستمال یا عروسی منع است؛ همچنان، تیزرانی موترها و موترسایکل‌ها، آماده کردن کاروان‌های بزرگ و یا این چنین اعمالی که سبب مسدودیت راه یا تلفات و یا اذیت مردم می‌شود، منع است.

(۲۲) در عروسی یا بعد از آن، رونما (لباس/پول) دادن از طرف مردان و زنان خانواده‌های دیگر به عروس و سپس از طرف عروس در عوض آن، هدیه دادن منع است؛ زیرا از این رواج ناپسند تکلیف سنگین به وجود آمده و بدتر اینکه عوض هرشی را دوباره می‌دهند که به جای محبت، نفرت ایجاد می‌کند.

(۲۳) در مراسم دستمال، به جز از خانواده داماد مهمانان دیگر به عروس تحفه پول ندهند و نه خانواده عروس

جائزو لوبو مسابقې چې انعام پکې نه‌وي، جوړېدای شي.

(۲۱) د کوزدې، دستمال یا واده د مراسمو پرمهال ډزې (ټکان) کول او له امارتي وسایطو څخه استفاده کول منع دي؛ همدارنگه په ورته مراسمو کې د موټرو او موټرسایکلو ځغلول، لوبې وراوې تیارول او یا داسې نور کارونه چې د لارې د بندېدو یا د تلفاتو او یا د خلکو د اذیت سبب کېږي، منع دي.

(۲۲) په واده کې یا له هغه وروسته، ناوې ته د نورو کورونو د نارینه‌وو او ښځینه‌وو له خوا برخه (جامې/پیسې) ورکول او بیا د ناوې له خوا په عوض کې برخه ورکول منع دي؛ ځکه له دې ناوړه رواج څخه یو دروند تکلیف رامنځته شوی او بده لا دا چې د هر څه عوض به بېرته ورکوي چې د محبت پرځای نفرت پیدا کوي.

(۲۳) د دستمال په مراسمو کې به د زوم له کور پرته نور مېلمانه ناوې ته د پیسو ډالۍ نه‌ورکوي او نه به د

به مهمانان لباس و تحايف ديگر
بدهند، البته اكرام مهمانان بدون
اسراف و رياء پروا ندارد.

(۲۴) بدل عواقب خوبي ندارد و
حتى الامكان از آن اجتناب شود، در
صورت بدل، تعيين و پرداخت مهر
ضروري است، علمای كرام در مورد
كراهيت بدل به مردم آگاهی
بدهند. (۱۳)

نكات قابل رعايت در مراسم

مُرده داری

ماده دوم:

در بعضی مناطق از طرف خانواده
متوفی به اهالی قریه و مردم ديگر در
روزهای معين طعام و مهمانی ترتيب

ناوې كورنۍ مېلمنو ته جامې او نورې
ډالۍ وركوي، البته له اسراف او رياء
پرته د مېلمنو اكرام پروا نه كوي.

(۲۴) بدل/موخۍ ښه عواقب نه لري
حتى الامكان دې ترې ډډه وشي، د
بدل/موخۍ په صورت كې د مهر
ټاكل او وركول ضروري دي، علماء
كرام دې د بدل/موخۍ د كراهيت په
هكله خلكو ته پوهاوی وركړي. (۱۳)

د مړي په مراسمو كې د رعايت

ور ټكي

دوهمه ماده:

په ځينو سيمو كې د مړي د كورنۍ
له خوا كليوالو او نورو خلكو ته په
معينو ورځو كې طعام او مېلمستيا

(۱۳) (وَوَجِبَ مَهْرُ الْمُثْلِ فِي الشَّغَارِ) هُوَ أَنْ يُزَوَّجَهُ بِنْتَهُ عَلَى أَنْ يُزَوَّجَهُ الْآخَرُ بِنْتَهُ أَوْ أُخْتَهُ مَثَلًا مُعَاوَضَةً
بِالْعَقْدَيْنِ وَهُوَ مَنَهِيٌّ عَنْهُ لِخُلُوهٍ عَنِ الْمَهْرِ، فَأَوْجَبْنَا فِيهِ مَهْرَ الْمُثْلِ فَلَمْ يَبْقَ شَغَارًا.
قال الشامي: وَحَاصِلُهُ أَنَّ مَعَ إِجَابِ مَهْرِ الْمُثْلِ لَمْ يَبْقَ شَغَارًا حَقِيقَةً، وَإِنْ سَلَّمَ قَالَ النَّبِيُّ عَلَى مَخَى الْكَرَاهَةِ،
فَيَكُونُ الشَّرْعُ أَوْجَبَ فِيهِ أَمْرَيْنِ الْكَرَاهَةِ وَمَهْرَ الْمُثْلِ، فَأَلَّوْهُ مَا خُوِّدَ مِنَ النَّبِيِّ، وَالثَّانِي مِنَ الْأَدْلَةِ الدَّالَّةِ عَلَى أَنَّ مَا
سُيِّ فِيهِ مَا لَا يَصْلُحُ مَهْرًا يَنْعَقِدُ مُوجِبًا لِمَهْرِ الْمُثْلِ، وَهَذَا الثَّانِي ذَلِيلٌ عَلَى حَمْلِ النَّبِيِّ عَلَى الْكَرَاهَةِ دُونَ الْقَسَادِ،
وَبِهَذَا التَّقْرِيرِ انْدَفَعَ مَا أُورِدَ مِنْ أَنَّ حَمْلَهُ عَلَى الْكَرَاهَةِ يَقْتَضِي أَنَّ الشَّغَارَ الْأَنْ غَيْرُ مَنَهِيٍّ عَنْهُ لِإِجَابِنَا فِيهِ مَهْرَ
الْمُثْلِ. الدر المختار مع رد المحتار (۱۰۶/۳).

فإذا وقع النكاح على هذا الوجه فالنكاح جائز، ولكل واحدة منهما مهر مثلها إن دخل بها. ولا يحل له فرجها
بغير مهر. الأصل للشيباني ط قطر (۲۵۶/۱۰)

داده می‌شود، که فقهای کرام از آن منع نموده اند، در این مورد چند قول فقهای کرام قرار ذیل است:

- ترتیب مهمانی به مردم از طرف خانواده متوفی به مناسبت مرده‌داری، مکروه است؛ زیرا مهمانی در خوشی‌ها می‌باشد، نه در غم‌ها، این بدعت بسیار بد است (که در روز غم به مردم مهمانی آماده می‌کند، زیرا که این در شریعت اصل ندارد و دیگر اینکه این روزها از خود ترتیبات و مکلفیت‌ها دارد).^(۱۴)

- آماده کردن غذا از طرف خانواده متوفی به مردم جمع شده به مناسبت مرده‌داری گناه است؛ جریر بن عبد الله رضی الله عنه می‌فرماید: جمع شدن اقارب متوفی در خانه وی و ترتیب دادن غذا از طرف آنها را ما

برابر بری، چي فقهاء کرامو ترې منع کړې ده، په دې هکله د فقهاء کرامو څو اقوال په لاندې ډول دي:

- د مړینې په مناسبت د مړي د کورنۍ له خوا خلکو ته مېلمستیا برابرول مکروه دي؛ ځکه مېلمستیا په خوشحالیو کې وي، نه په غمونو کې، دا ډېر بد بدعت دی (چې د غم په ورځ خلکو ته مېلمستیا تیاروي، ځکه چې شریعت کې دا اصل نه لري او بل دا چې د دغو ورځو خپل خپل ترتیبونه او مکلفیتونه دي).^(۱۴)

- د مړینې په مناسبت راټولو شویو خلکو ته د مړي د کورنۍ له خوا د خوراکونو چمتو کول گناه ده؛ جریر بن عبد الله رضی الله عنه وایي: د مړي په کور کې د هغه د خپلوانو راجمع کېدل او د هغوی له لوري د خوراک

(۱۴) ويکره اتخاذ الضیافة من الطعام من أهل الميت لأنه شرع في السرور لا في الشرور، وهي بدعة مستقبحة. الدر المختار وحاشية ابن عابدين (۲/ ۲۴۰)، ط: دارالفکر بیروت، کنذا في فتح القدير، کتاب الجنائز، (۱۰۲/۲) وحاشية الطحطاوي على مراقي الفلاح (۳۳۹).

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

- ترتيبول مور له نياحت څخه ګاڼه؛^(۱۵) يعنې لکه؛ وير (چيغې او فرياد) مو چي ممنوع او بد ګڼلو دا مو هم بد ګڼلو (حال دا چي نياحت او وير کيږه ګناه ده).^(۱۶)
- نياحت مي پنداشتيم؛^(۱۵) يعنې طوري که ما ماتم (چيغ و فرياد) را ممنوع و بد مي شمرديم، اين را نيز بد مي شمرديم (حال آنکه نياحت و ماتم ګناه کيږه است).^(۱۶)
- د مړي د کورنۍ له خوا خلکو ته خوراک برابرول مکروه دي، ځکه چې له دې سره يې مصيبت زياتېږي او بل دا چې د جاهليت د زمانې له خلکو سره مشابهت راځي.^(۱۷)
- آماده کردن غذا از طرف خانواده متوفی به مردم مکروه است، زیرا با اين مصيبت آنها بيشتر می شود و ديگر اينکه با مردم زمانه جاهليت مشابهت واقع می شود.^(۱۷)
- رواجي خيراتونه د ځان مشهوره کولو او رياء لپاره دي، د الله تعالی - خيرات های رواجی برای مشهور ساختن خود و رياء می باشد، آنرا به

(۱۵) وروی الإمام أحمد وابن ماجه بإسناد صحيح عن جرير بن عبد الله قال "كنا نعد الاجتماع إلى أهل الميت وصنعهم الطعام من النياحة. الدر المختار وحاشية ابن عابدين (۲/ ۲۴۰)، مطلب في الثواب على المصيبة، كذا في الفقه على المذاهب الأربعة (۱/ ۴۹۰).

(۱۶) عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: «لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّائِحَةَ وَالْمُسْتَمِعَةَ» رواه ابو داود والبيهقي في شعب الإيمان.

الْكَبِيرَةُ النَّاسِغَةُ وَالْأَرْبَعُونَ اللَّطْمُ وَالنِّياحَةُ وَشَقُّ الثُّوبِ وَحَلْقُ الرَّأْسِ وَنَتْفَةُ الدُّعَاءِ بِالْوَيْلِ وَالثُّبُورُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ رَوَيْنَا فِي صَحِيحِ الْبُخَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ وَشَقَّ الْجُيُوبَ وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ... وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ائْتَنَانِ فِي النَّاسِ هُمَا يَهْمُ كَفَرِ الطُّغْنِ فِي الْأَنْسَابِ وَالنِّياحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّائِحَةَ وَالْمُسْتَمِعَةَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ الْكِبَائِرُ لِلذَّهَبِيِّ (ص: ۱۸۳).

(۱۷) وروی عن عبد الله بن أبي بكر، أنه قال: فما زالت السنة فينا، حتى تركها من تركها. فأما صنع أهل الميت طعاما للناس، فمكروه؛ لأن فيه زيادة على مصيبتهم، وشغلا لهم إلى شغلهم، وتشهيا بصنع أهل الجاهلية. المغني لابن قدامة (۲/ ۴۱۰)، ط: مكتبة القاهرة:

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

خاطر الله تعالى نمي كنند، به همين سبب بايد از آن اجتناب شود.^(۱۸)

- خيرات رواجي اگر مباح هم شود، به سبب اينكه مردم آنرا به مرتبه واجب رسانيده، مكروه و ترك آن ضروري است.^(۱۹)

با توجه به دلايل متذكرة شرعي فوق و همچنان زيانهاي ايجاد شونده متعدد، اجتماعي، شرعي و اقتصادي ديگر، عمل كردن بر نكات ذيل ضروري است:

(۱) آماده كردن طعام (در روز اول، سوم، هفتم و چهلم)، از طرف خانه متوفي از روي رواج به شكل بدرقه (خيرات روزهاي اولين متوفي) و

لپاره يي نه كوي له دې امله بايد ډډه ترې وشي.^(۱۸)

- رواجي خيرات كه مباح هم شي له دې امله چي خلكو د واجبوالي مرتبې ته رسولي، مكروه او ترك يې ضروري دي.^(۱۹)

پورته ذكر شويو شرعي دليلونو او همداراز نورو گڼو، ټولنيزو، شرعي او اقتصادي رامنځته كېدونكو زيانونو ته په كټو سره په لاندې ټكو باندې عمل كول ضروري دي:

(۱) د مړي د كور له لوري د بدرگې او مېلمستيا په څېر د رواج له مخې (په لومړۍ، درېيمه، اوومه او څلورېنښتمه ورځ) طعام برابرول، منع

(۱۸) وهذه الأفعال كلها للسمعة والرياء فيحترز عنها لأنهم لا يريدون بها وجه الله تعالى. الدر المختار وحاشية ابن عابدين (۲/ ۲۴۱)، مطلب في الثواب على المصيبة.

(۱۹) كُلُّ مُبَاحٍ يُؤَدِّي إِلَى زَعْمِ الْجَهْلِ سُنَّةٍ أَمْرٍ أَوْ جَوْبَةٍ فَهُوَ مَكْرُوهٌ. العقود الدرية في تنقيح الفتاوى الحامدية (۲/ ۳۳۳).

قال ابن المنير فيه أن المندوبات قد تقلب مكروهات إذا رفعت عن رتبها لأن التيامن مستحب في كل شيء أي من أمور العبادة لكن لما خشي بن مسعود أن يعتقدوا وجوبه أشار إلى كراهته والله أعلم. فتح الباري شرح صحيح البخاري (۲/ ۳۳۸)، ط: دارالمعرفة بيروت:

- قال الطيبي: وفيه أن من أصر على أمر مندوب، وجعله عزمًا، ولم يعمل بالرخصة فقد أصاب منه الشيطان من الإضلال فكيف من أصر على بدعة أو منكر؟. مرقاة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح (۲/ ۷۵۵)، باب الدعاء في التشهد، ط: دارالفكر.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

مهماني، منع مي باشد،^(۲۰) صدقه دادن مال نقد يا جنس بدون از شكل مهماني و تعيين روز كه شرايط ذيل در آن نيز رعايت شده باشد، سبب ثواب به متوفى است:

۱- صدقه به سبب رياء، شهرت، سيالى، رواج و طعنۀ مردم نباشد.

۲- صدقه و خيرات واجب و ضرورى شمرده نشود، هرگاه شخصى نكرد به وي به چشم بد ديده نشود.

۳- تنها وارثان عاقل و بالغ از مال خود به رضايت خود صدقه و خيرات كرده مى توانند، مال يتيم و وارث غير حاضر در آن مصرف نشود.

(۲) صدقه و خيرات كردن از مال يتيم براى متوفى، اگرچه به اجازه يتيم باشد، منع است، شخصى كه در

دي،^(۲۰) د مبلمستيا له شكل او د ورځې له تعيين پرته د نقد مال يا جنس صدقه كول چې لاندې شرطونه هم پكې رعايت شوي وي، مري ته د ثواب سبب دي:

۱- صدقه به د رياء، شهرت، سيالى، رواج او د خلكو د پيغور له امله نه وي.

۲- صدقه او خيرات به واجب او ضروري نه گڼل كېږي، كه چا ونه كړ هغه ته به په بده سترگه نه كتل كېږي.

۳- صدقه او خيرات، يوازې بالغ او عاقل وارثان له خپل مال څخه په خپله خوښه كولای شي، د يتيم او غير حاضر وارث مال به پكې نه مصرفېږي.

(۲) د يتيم له مال څخه په مري پسي خيرات او صدقه كول كه څه هم د يتيم په اجازه وي، منع دي، هغه

(۲۰): لما في حاشية الطحطاوي على مراقي الفلاح (ص: ۴۰۹)، فصل في حملها ودفنها، ط: المكتبة الأميرية القاهرة: بكرة اتخاذ الطعام في اليوم الأول والثالث وبعد الأسبوع ونقل الطعام إلى المقبرة في المواسم، كذا في ردالمحتار (۲/ ۲۴۰)، مطلب في كراهة الضيافة من أهل الميت.

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۴۶/۱۲/۴ - ۱۴۰۴/۳/۱۱)

مال یتیم چنین تصرف نماید، ضمان بر وی لازم است.

(۳) در بعضی مناطق، مردم از روی رواج جهت تعزیت، در عید اول متوفی به خانه متوفی می‌روند، این نیز رواج نادرست و منع است.

(۴) در بعضی مناطق رواج است که زن بعد از وفات باید ضرور به حضیره پدری‌اش انتقال یابد و عدم انتقال وی برای تمام قوم طعنه شمرده می‌شود، که این کدام حیثیت شرعی ندارد، بلکه بهتر است که در حضیره مورد پسند شوهر و اولاد وی دفن کرده شود.

(۵) آماده کردن طعام از طرف همسایگان و اقارب برای خانه متوفی، عمل مستحب است.

(۶) از طرف شریعت مطهره با روز دفن، سه روز جهت تعزیت تعیین شده است، البته به اشخاص غائب، بعد از آن نیز اجازه تعزیت وجود دارد.

(۷) بعد از یک‌بار فاتحه، دوباره رفتن

خوک چي د یتیم په مال کې دا ډول تصرف وکړي، ضمان پرې لازم دی. (۳) په ځینو سیمو کې د رواج له مخې خلک د مړي په لومړي اختر د مړي کور ته د تعزیت لپاره ورځي، دا هم ناسم رواج او منع دی.

(۴) په ځینو ځایونو کې رواج دی چې بڼځه تر وفات وروسته ضرور باید د پلرنۍ (هدیرې) ته انتقال کړل شي او نه انتقال یې د ټول قوم لپاره پېغور ګڼل کېږي، چې دا کوم شرعي حیثیت نه‌لري، بلکې غوره دا ده چې د هغې د خاوند او اولادونو د خوښې په هدیره کې دفن کړل شي.

(۵) د ګاونډیانو او خپلوانو له لوري د مړي کور ته طعام برابرول مستحب عمل دی.

(۶) د تعزیت لپاره د شریعت مطهره له لوري د دفن له ورځې سره درې ورځې ټاکل شوي دي، البته غائبو اشخاصو ته تر هغه وروسته هم د تعزیت کولو اجازه شته.

(۷) له یو ځل فاتحې کولو وروسته

به خانه متوفی به نیت فاتحه مکروه است.

(۸) مسئولین امارتی فاتحه اقارب متوفای خود را اعلان ننمایند، بدون اعلان، فقط به مدت سه روز در محل اقامت خود برای فاتحه نشسته می‌توانند.

(۹) حيله اسقاط برای متوفایی انجام می‌شود که فقیر یا مالدار باشد، اما بدون وصیت وفات کرده باشد یا وصیت نیز کرده باشد؛ اما حصه سوم مالش برای فدیات واجب کفایت نکند، اگر متوفی ثروت‌مند باشد و وصیت کرده باشد، بر ولی وی واجب است که فدیات واجب وی را از سوم حصه مال اداء نماید و تنها به حيله اسقاط اکتفاء نکند، البته طریقه حيله مطابق شرایطی باشد که در فقه حنفی از آن ذکر شده است.

(۱۰) شرایط حيله شرعی قرار ذیل است:

بیا د مړي کور ته د فاتحې په نیت ورتلل مکروه دي.

(۸) امارتي مسئولین دي، د خپلو وفات شویو خپلوانو فاتحې نه اعلانوي، له اعلان پرته د خپلو اوسېدلو په ځای کې دې یوازې تر درېو ورځو د فاتحې لپاره کښېناستلای شي.

(۹) حيله اسقاط د هغه مړي لپاره کېږي چې فقیر یا مالدار وي خو له وصیت پرته وفات شوی وي یا یې وصیت هم کړی وي خو د مال درېیمه برخه یې د واجبو فدیو لپاره کفایت نه کوي، که مړی شتمن وي او وصیت یې کړی وي پر ولي باندې یې واجب دی چې واجبي فدیې به یې د مال له درېیمې برخې څخه اداء کوي او یوازې په حيله اسقاط به بسنه نه کوي، البته د حیلې طریقه به د حنفی فقهې د هغو شرطونو مطابق وي چې یادونه یې شوې ده.

(۱۰) د شرعی حیلې شرطونه په لاندې ډول دي:

- ۱- د حيله اسقاط لپاره جمع شوی مال به د قبض لپاره يوازې مسکينانو ته ورکول کېږي، غني، ماشوم، ليوني، سفیه (بې عقله) او کافر ته به نه ورکول کېږي. (۲۱)
- ۲- حيله اسقاط به د رواج او ځان نبودنې په خاطر نه کېږي؛ بلکې په دې نيت به کېږي چې د مړي غاړې پرې خلاصې شي. (۲۲)
- ۳- د مړي وارثان به د حيلې لپاره له داسې سړي څخه پيسې يا بل جنس نه قرض کوي چې هغه يې په خپله مالک نه وي او نه به له داسې شريک څخه قرض اخلي چې د بل شريک يې اجازه نه وي. (۲۳)
- ۴- د فديو ګرځوونکي بايد د مړي وارث يا د وارث وکیل وي او وکیل
- ۱- مال جمع آوری شده برای حيله اسقاط جهت قبض، تنها به مساکين داده شود، به غني، طفل، ديوانه، سفیه (بی عقل) و کافر داده نشود. (۲۱)
- ۲- حيله اسقاط به خاطر رواج و خودنمايي انجام نشود، بلکه به اين نيت انجام شود که ذمه متوفی بر آن خلاص شود. (۲۲)
- ۳- ورثه متوفی برای حيله از شخصی پول يا جنس ديگری قرض نگیرند که خودش مالک آن نباشد و نه از شریکی قرض بگیرند که شریک دیگرش اجازه نداده باشد. (۲۳)
- ۴- گرداننده فديات بايد وارث متوفی يا وکیل وارث باشد و به وکیل

(۲۱) لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين الشامي (۲۱۱/۱): ويجب الاحتراز أيضاً عن إحضار قاصر أو معتوه أو رقيق أو مدبر... أو غني أو كافر. كذا في منحة الخالق على هامش البحر الرائق (۲/ ۱۶۰)، ط: دارالكتب العلمية، بيروت لبنان.

(۲۲) لما في حاشية الطحطاوي على مراقي الفلاح شرح نور الإيضاح (ص: ۴۳۹): ويعطيه "للفقير" بقصد إسقاط ما يريد عن الميت، وكذا في منهاج السنن. ج، ۴ ص: ۲۵ و مجموعة الرسائل ابن عابدين.

(۲۳) لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۲۵/۱): ويجب الاحتراز أيضاً عن جمع الصرة واستمهاها أو استقراضها من غير مالکها أو من أحد الشريكين بدون إذن الآخر.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۴۶/۱۲/۴ - ۱۴۰۴/۳/۱۱)

گفته شود که بعد از ختم هر دوره، برای هر دوره بعدی در دادن مال به فقیر و پس گرفتن دوباره آن، وکیل من هستی. (۲۴)

۵- نمازها و روزه‌های قضاء شده متوفی باید دقیق حساب شود و اگر دقیق معلوم نباشد، پس به گمان غالب حساب شود. (۲۵)

۶- هنگام اعطاء به فقیر نیت این باشد که فقیر مالک این پول و اشیاء می‌گردد. (۲۶)

۷- فقیر به این آگاه باشد یا شخصی وی را بفهماند که با قبض کردن، مالک آن می‌گردد. (۲۷)

۸- شخصی که فدیات را می‌گرداند و آنرا به فقیر می‌دهد، باید دست‌های

ته وویل شي چي د هرې دورې له ختمېدو وروسته، د هرې بلې دورې لپاره فقير ته د مال په ورکولو او بېرته اخيستلو کې بيا زما وکیل يې. (۲۴)

۵- د مړي قضاء شوي لمونځونه او روژې بايد دقيق حساب شي او که دقيق معلوم نه وي نو په غالب گمان دې حساب شي. (۲۵)

۶- فقير ته د ورکړې پرمهال به يې دا نیت وي چې فقير د دغو پيسو او شيانو مالک گرځي. (۲۶)

۷- فقير به په دې پوه وي او يا به يې څوک پوهوي چې په قبض کولو سره يې مالک گرځي. (۲۷)

۸- کوم شخص چې فديې گرځوي او فقير ته يې ورکوي، بايد لاسونه

(۲۴) لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۱/ ۲۲۱): اللهم إلا أن يوكله وكالة دورية كلما عزل فهو وكيله في الدور... ويجب أن يحتز من أن يديرها أجنبي إلا بوكالة كما ذكرنا.

(۲۵) لما في الدر المختار وحاشية ابن عابدين (۲/ ۷۳)، باب قضاء الفوائت: والأقرب أن يحسب ما على الميت ويستقرض بقدره، بأن يقدر عن كل شهر أو سنة أو يحتسب مدة عمره بعد إسقاط اثنتي عشرة سنة للذكر وتسع سنين للأنثى لأنها أقل مدة بلوغهما.

(۲۶) لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۱/ ۲۲۵): ويجب الاحتراز عن أن يلاحظ الوصي عند دفع الصرة للفقير الهزل أو الحيلة بل يجب أن يدفعها عازماً على تملكها منه حقيقة لا تحيلاً.

(۲۷) لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۱/ ۲۱۲): ويقبلها الفقير، ويقبضها، ويعلم أنها صارت ملكاً له.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۴۶/۱۲/۴ - ۱۴۰۴/۳/۱۱)

خود را از آن دور کند و در دوباره گرفتن از وی، عجله نکند. (۲۸)

۹- گرداننده فديات، به فقير چنين الفاظ را بگويد: اين فديات نماز، روزه، قسم يا... فلانی که پسر فلانی است، می باشد، آن را قبول کن، او بگويد: قبول کردم، من مالک آن شدم، سپس دوباره آنرا به شخص مذکور هبه کند. (۲۹)

۱۰- حيله کنندگان بعد از دوره از ناراض شدن فقير خودداری کنند، اگر مال از حيله کنندگان باشد، آنقدر مال را در صدقه بدهند که فقير بر آن خوشحال شود. (۳۰)

۱۱- هرگاه در ماه های حج حيله

ترې لري کړي او له هغه څخه په بېرته اخيستلو کې تلوار ونه کړي. (۲۸)

۹- د فديو گرځوونکي به فقير ته داسې الفاظ وايي: دا د فلانکي چې د فلانکي زوی دی د لمونځ، روژې، قسم يا... فديې دي قبولې يې کړه، هغه به ووايي: قبولې مې کړې، زه يې مالک شوم، بيا به يې بېرته ياد شخص ته هبه کړي. (۲۹)

۱۰- حيله کوونکي به له دورې وروسته د فقير له زړه بدوالي څخه ځان ساتي، که مال د حيله کوونکو وي دومره مال به په صدقه کې ورکوي چې د فقير زړه پرې خوشحاله شي. (۳۰)

۱۱- که د حج په مياشتو کې حيله

(۲۸) لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۲۵/۱): ويجب الاحتراز عن الإسراع بالقبول قبل تمام الإيجاب. فلا يقول الفقير قبلت إلا بعد تمام كلام الوصي ولا يقول الوصي قبلت إلا بعد تمام كلام الفقير كذا في منهاج السنن شرح الترمذي (۲۵/۴). كذا في منحة الخالق على هامش البحر الرائق (۱۶۰/۲)، ط: دارالكتب العلمية، بيروت لبنان ومنهاج السنن شرح الترمذي (۲۵-۲۶/۴).

(۲۹) لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۱۲/۱): ويقول له خذ هذه الصرة عن فدية صلاة سنة أو عشر سنين مثلاً عن فلان بن فلان الفلاني أو ملكتك... ويقول الفقير هكذا: وأنا قبلتها وتملكتها منك ثم يعطها الفقير.

(۳۰) لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۲۵/۱): ويجب أن يحتزر عن كسر خاطر الفقير بعد ذلك بل يرضيه بما تطيب به نفسه. وكذا في منحة الخالق على بحر الرائق لابن عابدين (۱۶۰/۲).

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۴۶/۱۲/۴ - ۱۴۰۴/۳/۱۱)

انجام می‌شود، این را در نظر بگیرند که آنقدر پول یکجا به فقیر ندهند که حج بر وی فرض شود.

۱۲- هرگاه متوفی وصیت نکرده باشد، ولی‌اش از مال وی به رضایت وارثان، هنگامی چیزی از مال را به فقیر داده می‌تواند که در بین وارثان وی غائب و صغیر نباشد و اگر وصیت کرده باشد، پس از سوم حصه مال میت مال داده می‌تواند، اگرچه در بین وارثان، غائب یا یتیم نیز باشد.^(۳۱)

اجتناب از برخی مصارف
غیرضروری و رواج‌های
نادرست هنگام بازگشت از

حج و عمره

ماده سوم:

ترتیب مهمانی و خیرات بزرگ به مردم محل و مهمانان آمده و دعوت شده هنگام بازگشت از حج و

کبری دا دې په نظر کې ونیسي چې دومره پیسې یوځای فقیر ته ورنه کړي چې حج ورباندې فرض شي.

۱۲- که مړي وصیت نه‌وي کړی، ولي يې له مال څخه فقیر ته د وارثانو په رضا هغه مهال څه مال ورکولای شي چې په وارثانو کې به يې غائب او صغیر نه‌وي او که يې وصیت کړی وي، نو بیا د میت د مال له درېیمې برخې څخه مال ورکولای شي که څه هم په وارثانو کې غائب یا یتیم وي.^(۳۱)

له حج او عمرې څخه د راستنېدو
پر مهال له ځینو غیرضروري
مصارفو او ناسمو رواجونو څخه

ډډه کول

درېمه ماده:

په ځینو سیمو کې له حج او عمرې څخه د راستنېدو پر مهال د مبارکۍ او سترې مشۍ په مناسبت د سیمې د

(۳۱) لما في منهاج السنن شرح الترمذي (۲۶/۴-۲۵): ويجب أن لا يكون في الورثة یتيم ولا غائب إذا لم يوص. كذا في منحة الخالق على هامش البحار الرائق (۱۶۰/۲)، ط: دارالكتب العلمية، بيروت لبنان.

عمره در بعضی مناطق به مناسبت مبارکی و خوش آمدگویی و همچنان اعطای تحایف قیمتی به مردم، رواج ضروری تبدیل شده است که از یک طرف حیثیت شرعی ندارد و از طرف دیگر به علت مصرف گزاف سبب محرومیت و یا تأخیر بسیاری از مردم از حج و عمره گردیده است، از همین سبب باید تمام حجاج و معتمرین از مصارف مذکور و رواج‌های زیان‌بار اجتناب نمایند.

آگاهی دهی از احکام این فرمان

و عملی نمودن آنها

ماده چهارم:

(۱) وزارت‌های امور داخله، سرحدات، اقوام و قبایل، اطلاعات و فرهنگ، ارشاد، حج و اوقاف، معارف و تحصیلات عالی، رسانه‌ها و شوری‌های علماء، مجالس فقهی، خطیبان و امامان مساجد، متنفذین قومی و بزرگان بانفوذ در

خلکو او راغلو او رابلل شویو مېلمنو ته درنده مېلمستیا او خیرات برابرول او همداراز لوړ بیه تحفې خلکو ته ورکول ضروري رواج ګرځېدلی دی چې له یوه پلوه کوم شرعي حیثیت نه‌لري او له بله پلوه د زیات لګښت له امله د زیاتو خلکو له حج او عمرې څخه د محرومیت او یا د تأخیر سبب ګرځېدلی دی، له همدې امله باید ټول حجاج او معتمرین له یادو مصارفو او زیان اړوونکو رواجونو څخه ډډه وکړي.

د دې فرمان د حکمونو پوهاوی

ورکول او د هغو عملي کول

خلورمه ماده:

(۱) د کورنیو چارو، سرحدونو، قومونو او قبایلو، اطلاعاتو او فرهنگ، د ارشاد، حج او اوقافو، پوهنې او لوړو زده‌کړو وزارتونه، رښې او په ولایتونو او ولسوالیو کې د علماوو شوراګانې، فقهې مجالس، د مساجدو خطیبان او امامان، ولسي

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۶۷)

(۱۴۰۴/۳/۱۱ - ۱۴۴۶/۱۲/۴)

ولایات و ولسوالۍ ها با حکمت،
مصلحت و تفاهم به سهم
خویش در مورد احکام این فرمان به
مردم آگاهی بدهند و سعی عملی
کردن احکام فوق را
نمایند.

(۲) ریاست عمومی اداره امور،
وزارت امر بالمعروف، نهی
عن المنکر و سمع شکایات و لوی
ریاست نظارت و تعقیب فرامین و
احکام، طور دوامدار از اجراءات
وزارت ها، ادارات و اشخاص مذکور
در فقره (۱) این ماده، نظارت
نمایند.

انفاذ

ماده پنجم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ
و در جریده رسمی نشر
گردد.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!
امیر المؤمنین شیخ القرآن والحديث
مولوی هبة الله اخندزاده

مخور او نفوذ لرونکی مشران دې په
حکمت، مصلحت او تفاهم سره په
خپله برخه کې د دې فرمان د
حکمونو په اړه خلکو ته پوهاوی
ورکړي او د پورتنیو احکامو د عملي
کولو کوښښ دې وکړي.

(۲) د چارو ادارې لوی ریاست، د
امر بالمعروف، نهی عن المنکر او
شکایتونو د اورېدلو وزارت او د
فرمانونو او حکمونو د تعقیب او
نظارت لوی ریاست دې، په دوامداره
توګه د دې مادې په (۱) فقره کې د
یادو وزارتونو، ادارو او اشخاصو له
اجراءاتو څخه څارنه وکړي.

انفاذ

پنځمه ماده:

دغه فرمان د توشیح له نېټې څخه نافذ
او په رسمي جريده کې دې خپور
شي.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!
امیر المؤمنین شیخ القرآن والحديث
مولوي هبة الله اخندزاده

کلنی ګډون

په مرکز او ولایتونو کې: (۱۵۰۰) افغانی

د امارت مامورینو لپاره: (۲۵) سلنه تخفیف

د تصدیق په وړاندې کولو سره د زده کوونکو او محصلینو لپاره، نیمه بیه

په مرکز او ولایتونو کې د کتاب پلورنځیو لپاره د رسمي جریدې پلورنه له

ټاکلې بېېځې، (۱۰) سلنه تخفیف

له هېواده بهر: (۲۰۰) امریکایي ډالر

اشتراک سالانه

در مرکز و ولایات: (۱۵۰۰) افغانی

برای مامورین امارت: با (۲۵) فیصد تخفیف

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

فروش جریده رسمی برای کتاب فروشی ها در مرکز و ولایات

با (۱۰) فیصد تخفیف از قیمت روی جلد

خارج از کشور: (۲۰۰) ډالر امریکایی

**ISLAMIC EMIRATE
OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE**

**OFFICIAL
GAZETTE**

- **The Law on Pilgrims' Teachers**
- **The Decree on Preventing Improper Customs during Celebration, Weddings, funerals, and also upon Return from Hajj and Umrah**

**Date: 1st JUNE.2025
ISSUE NO:(1467)**